

ZBIERKA

STANOVÍSK NAJVYŠŠIEHO SÚDU A ROZHODNUTÍ SÚDOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

4/2014

OBSAH***Rozhodnutia vo veciach občianskoprávných***

56. V exekučnom konaní vedenom podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov je vedľajšie účastníctvo pojmovovo vylúčené..... 2
57. V prípade omeškania s platením platu má aj štátny zamestnanec, rovnako ako zamestnanec podľa § 1 ods. 4 Zákonníka práce v spojení s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právo požadovať od služobného úradu popri plate aj úrok z omeškania 4
58. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje .. 6
59. Ak škodca nemal v čase dopravnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov a poisťovateľ poskytol poškodenému poistné plnenie z titulu havarijného poistenia, poskytnutím tohto plnenia vstúpil poisťovateľ v zmysle § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka do práv poškodeného na náhradu škody voči škodcovi a vzniklo mu právo na uplatnenie práva na poistné plnenie z garančného fondu spravovaného Slovenskou kanceláriou poisťovateľov 9
60. Ustanovenie § 679 ods. 3 Občianskeho zákonníka nebráni účastníkom zmluvy o nájme nebytových priestorov dojednať si možnosť odstúpenia o zmluvy pre prípad neplatenia nájomného (§ 48 Občianskeho zákonníka)..... 13
61. Ak ten, vec ktorého bola dražená v rámci dobrovoľnej dražby, nebol jej vlastníkom, nestal sa vydražiteľ príklepom a zaplatením ceny dosiahnutej vydražením vlastníkom draženej veci, a to ani v prípade, že bol inak zachovaný postup podľa § 10 až 33 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov..... 15
62. Skutočnosť, že vôľu vstúpiť do určitého konania prejaví právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, neznamená, že spotrebiteľ musí s jej vstupom do konania súhlasiť. Povahe a účelu občianskeho súdneho sporového konania by sa priečil vstup takéhoto vedľajšieho účastníka do konania, ktorý by bol spotrebiteľovi nanútený 18
63. Pokiaľ výška peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd, neprekročila v určitej veci násobky minimálnej mzdy uvedené v § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu neprípustné, i keď smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v § 238 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku..... 23
64. Oprávnenie vedľajšieho účastníka podať odvolanie skúma odvolací súd nielen podľa § 201 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku, ale aj podľa § 93 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku 27
65. Zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. neprichádza do úvahy pred rozhodnutím exekučného súdu o poverení súdneho exekútora vykonaním exekúcie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) 29
66. Právo vedľajšieho účastníka, ktorý má samostatné právo podať odvolanie v zmysle § 201 vety druhej Občianskeho súdneho poriadku, nie je limitované odvolacou lehotou hlavného účastníka. Takémuto vedľajšiemu účastníkovi začína plynúť odvolacia lehota v zmysle § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku po doručení rozhodnutia súdu prvého stupňa 33

56.

STANOVISKO

V exekučnom konaní vedenom podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov je vedľajšie účastníctvo pojmovovo vylúčené.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2008 sp. zn. 1 Cdo 106/2008)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Svidník uznesením z 19. novembra 2007 č.k. 4 Er 390/2007-30 zastavil exekučné konanie voči vedľajšiemu účastníkovi s odôvodnením, že v zmysle § 37 ods. 1 Exekučného poriadku sú účastníkmi exekučného konania iba oprávnený a povinný; iné osoby sú účastníkmi len v tej časti konania, v ktorej im toto postavenie priznáva zákon, a ak súd rozhoduje o trovách exekúcie, účastníkom konania je aj poverený exekútor.

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Prešove uznesením z 28. februára 2008 sp. zn. 1 CoE 2/2008 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uznesenia uviedol, že nedošlo k prevodu alebo prechodu povinnosti povinného na iný subjekt, v exekučnom konaní na strane povinného teda nemôže vystupovať iná osoba ako povinný v zmysle exekučného titulu, a to ani v pozícii vedľajšieho účastníka – vzhľadom na charakter exekučného konania v ňom vedľajšie účastníctvo neprichádza do úvahy. Vedľajší účastník môže vystupovať iba v sporovom konaní, v ktorom účastníci vystupujú v postavení navrhovateľa a odporcu, pričom podmienkou je existencia právneho záujmu vedľajšieho účastníka na víťazstve v spore tohto účastníka, na ktorého stranu do sporového konania pristúpil; exekučné konanie takýmto konaním nie je. Súd prvého stupňa preto správne rozhodol, keď exekučné konanie vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi zastavil.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie oprávnený. Žiadal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Namietal, že oba nižšie súdy nesprávne aplikovali právnu úpravu a nevysporiadali sa s postavením vedľajšieho účastníka v exekučnom konaní. Poukázal na § 93 O.s.p. a zdôraznil, že vedľajší účastník mal identické procesné postavenie aj v sporovom konaní, z ktorého vzišiel exekučný titul; nie je podstatné, že na plnenie nebol vedľajší účastník zaviazaný vo výroku exekučného titulu, lebo jeho povinnosť plniť vyplýva priamo zo zákona.

Povinný a vedľajší účastník sa k dovolaniu písomne nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolanim možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu má procesnú formu uznesenia. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanovení § 237 a § 239 O.s.p. Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy, lebo tu nejde o uznesenie, ktoré je uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Dovolací súd so zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadať vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk uvedených v tomto ustanovení. Vady konania vymenované v § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a ani nevyšli najavo v dovolacom konaní.

S prihliadnutím na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či postupom odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti účastníka konania (oprávneného) pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). K tejto vade

malo podľa názoru dovolateľa dôjsť tým, že odvolací súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení exekučného konania voči vedľajšiemu účastníkovi označenému oprávneným v návrhu na vykonanie exekúcie, t.j. že svojimi rozhodnutiami nižšie súdy nepripustili uvedené vedľajšie účastníctvo na strane povinného v exekučnom konaní, vychádzajúc – podľa tvrdenia oprávneného - z nesprávnej aplikácie § 93 O.s.p.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní postupoval v súlade s právnymi predpismi a oprávnenému neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Vzhľadom na obsah dovolania dovolací súd považoval za potrebné vyporiadať sa s otázkou prípustnosti vedľajšieho účastníctva v exekučnom konaní. Podľa § 37 ods. 2 Exekučného poriadku ak sú exekúciou postihnuté veci v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, účastníkom konania, ak ide o tieto veci, je aj manžel povinného, ak do začatia exekučného konania nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva dohodou alebo súdnym rozhodnutím.

Vedľajšie účastníctvo (§ 93 O.s.p.) je inštitútom patriacim výlučne do sporového konania, v ktorom účastníci vystupujú v postavení navrhovateľa (žalobcu) a odporcu (žalovaného). Zákonodarca výslovne vylučuje možnosť vedľajšieho účastníctva, pokiaľ ide o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.). V nesporovom (resp. mimosporovom) konaní, v ktorom sú účastníkmi aj tí, o právach alebo povinnostiach ktorých sa má konať, nejestvuje možnosť vedľajšieho účastníctva.

Vedľajšie účastníctvo (§ 93 O.s.p.) ako inštitút len základného konania už zo svojej podstaty (určenia) je v exekučnom konaní pojmovovo vylúčené.

Z týchto dôvodov ustanovenie § 93 O.s.p. o vedľajšom účastníctve nie je na exekučné konanie aplikovateľné (§ 251 ods. 4 O.s.p.).

Pokiaľ teda oba nižšie súdy v exekučnom konaní vedenom oprávneným proti povinnému nepripustili vedľajšie účastníctvo tretieho subjektu, ich rozhodnutia plne rešpektovali platnú procesnú úpravu a neodňali oprávnenému možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky z uvedených dôvodov dovolanie oprávneného odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný (§ 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.).

57.

ROZHODNUTIE

V prípade omeškania s platením platu má aj štátny zamestnanec, rovnako ako zamestnanec podľa § 1 ods. 4 Zákonníka práce v spojení s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, právo požadovať od služobného úradu popri plate aj úrok z omeškania.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2012 sp. zn. 2 Cdo 76/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Košice II rozsudkom z 21. júla 2009, č.k. 22 C 115/2007-236, zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi (štátnemu zamestnancovi) náhradu platu vo výške 24 550,23 € s príslušným úrokom z omeškania; žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. V odôvodnení uviedol, že o nároku žalobcu na náhradu platu rozhodoval v súlade s ustanovením § 149 ods. 1 a § 151 ods. 1 zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe (ďalej len „zákon č. 312/2001 Z.z.“) v nadväznosti na ustanovenie § 134 Zákonníka práce. Vychádzal z toho, že žalobcovi bol priznaný funkčný plat 19 350 Sk mesačne. V súlade s § 151 ods. 2 zákona č. 312/2001 Z.z. pre výpočet náhrady mzdy použil čistý funkčný plat 15 891,50 Sk. Dĺžku obdobia, počas ktorého nebol žalobcovi vyplácaný plat, určil v rozsahu 40 mesiacov a 29 dní. Na základe toho súd prvého stupňa priznal žalobcovi náhradu mzdy platu 656 848,60 Sk a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Úrok z omeškania mu priznal v zmysle § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pretože z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalovaný nevyplatil žalobcovi plat v lehote splatnosti (k 12. dňu každého mesiaca). Žalovaný sa do omeškania dostal v deň nasledujúci po splatnosti platu, teda 13. dňa v mesiaci. Vzhľadom na to, že žalobca uplatnil úrok z omeškania počítaný z hrubého, a nie čistého platu, súd žalobu v časti príslušenstva uplatneného z rozdielu medzi hrubým a čistým platom zamietol.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 2. decembra 2010 č.k. 1 Co 205/2009-295 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi 21 803,38 € do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V odôvodnení uviedol, že súd prvého stupňa správne vychádzal z toho, že v danom prípade nebol žalobou uplatnený nárok z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, ale nárok na náhradu platu za trvania štátnozamestnaneckého pomeru. Aj podľa názoru odvolacieho súdu bol daný nárok žalobcu na náhradu funkčného platu, výpočet výšky ktorej nebol v konaní spochybňovaný. Na rozdiel od prvostupňového súdu ale odvolací súd uzavrel, že žalobca – vzhľadom na charakter vzťahov medzi účastníkmi – nemá nárok na úrok z omeškania z priznanej sumy. Poukázal na to, že predmetný štátnozamestnanecký vzťah upravoval osobitný zákon o štátnej službe (zákon č. 312/2001 Z.z.); ustanovenia Zákonníka práce sa na tento vzťah mohli vzťahovať len ak to tento zákon výslovne stanovil. Ani Zákonník práce ale pre pracovnoprávne vzťahy nemá vlastnú úpravu sankcií pre prípad omeškania dlžníka; v týchto prípadoch sa použitím § 1 ods. 2 Zákonníka práce aplikuje § 517 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na to, že v zákone č. 312/2001 Z.z. nie je odkaz na § 1 ods. 2 Zákonníka práce alebo § 517 Občianskeho zákonníka, nevznikol žalobcovi nárok na úrok z omeškania. Z uvedených dôvodov odvolací súd zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že priznanú náhradu funkčného platu je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi bezúročne.

Proti rozsudku odvolacieho súdu do jeho zamietajúcej časti, týkajúcej sa úrokov z omeškania, podal dovolanie žalobca, ktorý jeho prípustnosť vyvodzoval z § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodnosť z toho, že rozhodnutie v tejto časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Podľa jeho názoru súd prvého stupňa správne použil analógiu práva. Dovolateľ vyslovil názor, že samotný inštitút štátnozamestnaneckého pomeru sa ničím významným nelíši od pracovného pomeru upraveného v Zákonníku práce. Nepriaznenie náhrady funkčného platu a úroku z omeškania by v samotnej podstate odporovalo dobrým mravom. Zákon č. 312/2001 Z.z. síce priamo neodkazuje na § 1 ods. 2 Zákonníka práce, v § 149 ale odkazuje na ustanovenia § 129 až § 132 Zákonníka práce upravujúce splatnosť mzdy a splatnosť náhrady mzdy. Prítom práve splatnosť náhrady mzdy je tou právnou skutočnosťou, na základe ktorej môže oprávnený zamestnanec požadovať od zamestnávateľa úrok z omeškania v prípade neplatenia platu riadne a včas. Z týchto dôvodov dovolateľ navrhol rozsudok odvolacieho súdu v časti, v ktorej mu nebol priznaný úrok z omeškania zmeniť a žalobe v tejto časti vyhovieť.

Žalovaný navrhol dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

V danom prípade žalovaný, ktorý zodpovedá za uspokojenie platových nárokov žalobcu, nedodrжал stanovený termín výplaty platu nesporne nedodrжал a plat mu vyplatil až po sedemročnom oneskorení.

Vo všeobecnosti platí, že ak zamestnávateľ mešká s výplatou platu a plat neposkytne v dohodnutej dobe a v prípade absencie takejto dohody najneskôr do konca nasledujúceho kalendárneho mesiaca, je v omeškaní. Z dôvodu omeškania je povinný zamestnancovi uhradiť nielen plat, ale aj úroky z omeškania. V pracovnoprávných vzťahoch sa v týchto prípadoch postupuje podľa občianskoprávných predpisov (§ 1 ods. 4 Zákonníka práce). Napriek tomu, že § 149 zákona č. 312/2001 Z.z. výslovne neodkazuje na § 1 ods. 4 Zákonníka práce, nie je dôvod, aby sa rovnako nepostupovalo v prípade omeškania zamestnávateľa s platením platu v štátnozamestnaneckom pomere. Pri výklade a posudzovaní jednotlivých ustanovení právneho predpisu treba totiž rešpektovať ich význam z hľadiska účelu a zmyslu tohto predpisu ako celku, a nie izolovane tak, ako to urobil v prejednávanej veci odvolací súd.

Občiansky zákonník vychádza z toho, že úroky z omeškania plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody (§ 519), ktorá veriteľovi vznikla tým, že nemohol po dobu omeškania zhodnotiť (využiť) istinu dlhu. Aj podľa judikatúry úroky z omeškania so splnením peňažného záväzku sú dennou náhradou škody za stratu možnosti disponovať s dlžnou sumou (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 Obo 319/1999 a pod.). Inštitút úrokov z omeškania aj v pracovnoprávných vzťahoch má účel zabezpečovací, sankčný a kompenzačný. Inak to nie je ani v štátnozamestnaneckom pomere, lebo v opačnom prípade by bola porušená rovnosť subjektov tohto závislého vzťahu (čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky).

Odvolací súd sa vecou z uvedeného hľadiska nezaoberal. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto jeho (predčasné) rozhodnutie v napadnutej časti zrušil (§ 243b ods. 2 O.s.p.) a vec v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie.

58.

ROZHODNUTIE

Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje.

(Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 27. novembra 2012 sp.zn. 2 Cdo 194/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Košice – okolie rozsudkom z 20. januára 2009 č.k. 11 C 75/2002-108 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 8 300 € do 60 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozhodol tiež o trovách konania a povinnosti zaplatiť súdny poplatok. Vychádzal z toho, že žalovaný 2. decembra 1998 pod vplyvom alkoholu zišiel so svojím motorovým vozidlom na chodník, kde narazil do okoloidúceho chodca (manžela žalobkyne), a spôsobil mu zranenia, následkom ktorých zomrel. Za tento skutok bol žalovaný uznávaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví, bol mu uložený trest a zároveň bola mu uložená povinnosť nahradiť žalobkyni škodu, ktorá jej vznikla v súvislosti s pohrebom. Prihliadajúc na výsledky vykonaného dokazovania dospel súd prvého stupňa k záveru, že žalovaný neoprávnene zasiahol do osobnostných práv žalobkyne a jej rodiny spôsobom, ktorý opodstatňuje priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa jeho názoru premlčaniu nepodliehajú nielen osobnostné práva, ale ani právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 11 až 13 O.s.p. a § 102 Občianskeho zákonníka). Námietku premlčania vnesenú žalovaným považoval preto za nedôvodnú a uzavrel, že nárok žalobkyne na peňažnú náhradu nie je v danom prípade premlčaný. Priznal jej preto danú náhradu vo výške 8 300 € a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovaného rozsudkom z 29. apríla 2010 sp. zn. 2 Co 284/2009 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa okrem výroku, ktorým bola žaloba v časti zamietnutá tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa nesprávne považoval žalobou uplatnený nárok za nárok osobnostný (teda nie nárok majetkovej povahy). Napriek tomu, že v danom prípade ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, ktoré režimu premlčania nepodliehajú, nemožno prehliadať, že vyjadrenie priznávanej satisfakcie v peniazoch spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy, ktoré (na rozdiel od osobnostných práv) podlieha premlčaniu vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote (§ 101 Občianskeho zákonníka). V danom prípade bol nárok žalobkyne uplatnený po uplynutí všeobecnej premlčacej trojročnej lehoty, preto v súlade s § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka bolo potrebné prihliadnuť na účinne vnesenú námietku žpremlčania, v dôsledku ktorej nebolo možné žalobe vyhovieť. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. Výrok o trovách konania odôvodnil poukázaním na § 224 ods. 2 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p. a § 150 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu v jeho zmeňujúcej časti podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Podľa jej názoru nie je možné právo čisto osobnej povahy, ktorého sa domáhala v danom konaní, vyčleniť z okruhu nepremľateľných nemajetkových práv. Skutočnosť, že sa náhrada za spôsobenú ujmu vyjadruje v peniazoch, nemôže mať právne dopady vedúce k premlčaniu ňou uplatneného práva. Z uvedeného dôvodu mala za to, že námietka premlčania uplatnená žalovaným nie je dôvodná a že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu označil napadnutý rozsudok za vecne správny; dovolanie navrhol zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu (jeho časti), ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je dôvodné.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný

nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesné vady tejto povahy neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

V dovolaní sa namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy (§ 11 Občianskeho zákonníka). V zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa ods. 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Dovolací súd v danej veci skúmal, či odvolací súd správne vec právne posúdil, keď konštatoval, že nárok žalobkyne je potrebné považovať za osobné právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčí vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až § 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať. Z § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva.

Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabránili tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba a oprávnená osoba v nej určeným spôsobom u príslušného orgánu svoje právo nevykonala, vzniká povinnej osobe oprávnenie vzniesť námietku premlčania, a tak spôsobiť stav, že sa oprávnená osoba nemôže s úspechom domáhať na súde svojho práva. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v občianskom súdnom konaní má totiž za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Pritom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby v konaní prednostne posúdil vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.

Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, nestačí na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom má za následok, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Podľa názoru dovolacieho súdu je v uvedenom zmysle určujúci obsah nároku, a nie predmet jeho ochrany. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky.

Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného bolo zasiahnuté nielen do práva na život manžela žalobkyne, ale tiež do práva na súkromie

a rodinný život samotnej žalobkyne. Zásah do práv žalobkyne nastal momentom smrti jej manžela (2. decembra 1998); následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobkyne stále pretrvávajú. Žalobkyňa mohla svoje právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vykonať prvýkrát 3. decembra 1998. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila 3. decembra 2001. Žalobkyňa však svoju žalobu podala na súde až 20. februára 2002, teda po uplynutí premlčacej doby.

Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite vysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k záveru o premlčateľnosti práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. S týmto záverom sa dovolací súd stotožňuje a uzatvára, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ako jeden z relatívne samostatných prostriedkov ochrany osobnosti fyzickej osoby, je právom majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje. Dovolací súd napokon poznamenáva, že obdobné závery zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí z 25. septembra 2008 sp. zn. 5 Cdo 278/2007.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené zamietol dovolanie žalobkyne (§ 243b ods. 1 O.s.p.), ktoré neopodstatnene vytykalo odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci.

59.

ROZHODNUTIE

Ak škodca nemal v čase dopravnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov a poisťovateľ poskytol poškodenému poistné plnenie z titulu havarijného poistenia, poskytnutím tohto plnenia vstúpil poisťovateľ v zmysle § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka do práv poškodeného na náhradu škody voči škodcovi a vzniklo mu právo na uplatnenie práva na poistné plnenie z garančného fondu spravovaného Slovenskou kanceláriou poisťovateľov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 31. januára 2013 sp. zn. 2 Cdo 210/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Nitra rozsudkom z 19. apríla 2010 č.k. 8 C 49/2008-132 zamietol návrh žalobkyne (Slovenskej kancelárie poisťovateľov), ktorým sa voči žalovanému domáhala zaplata 10 680,11 € s príslušenstvom titulom náhrady za poskytnuté plnenie poškodenému v zmysle § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení rozsudku poukázal na zákon č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“), ako aj ustanovenia § 420 ods. 1, § 427 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané, že 30. apríla 2005 došlo k dopravnej nehode, pri ktorej bolo poškodené nákladné motorové vozidlo evidenčné číslo X, majiteľom ktorého je B., s.r.o. Zo správy o výsledku objasňovania priestupku vyplynulo, že nehodu zavinil vodič osobného motorového vozidla evidenčné číslo Y (žalovaný), ktorý je zodpovedný za nehodu. Na osobné vozidlo žalovaného nebolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Zo spisového materiálu poisťovne A. a.s. je zrejmé, že poisťovňa začala poistnú udalosť riešiť v rámci havarijného poistenia, vykonala ohliadku poškodeného vozidla a na základe zistenia rozsahu poškodenia a predložených príslušných dokladov vyčíslila celkovú škodu vo výške 321 749 Sk. Po odpočítaní spoluúčasti poškodeného vo výške 32 175 Sk mu 14. júla 2005 vyplatila z havarijnej poisťky 289 574 Sk. Následne poisťovňa listom z 26. júla 2005 oznámila vyplatenie poistného plnenia žalobkyni a s poukazom na § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. žiadala o úhradu vyplatenej sumy 289 574 Sk na účet žalobkyne a sumy 32 175 Sk, ktorá predstavovala spoluúčasť na účet poškodeného. Žalobkyňa uhradila na účet poisťovne 6. októbra 2005 sumu 289 574 Sk a 26. septembra 2005 na účet poškodeného sumu 32 175 Sk. Pri posúdení uplatneného nároku súd vychádzal predovšetkým z účelu zákona č. 381/2001 Z.z., ktorý upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu, ako aj postup v prípade, ak škodca povinné zmluvné poistenie uzatvorené nemá. V predmetnom konaní poškodený dostal vyplatené poistné plnenie zo svojej havarijnej poisťky. Poškodený si nárok na poistné plnenie uplatnil voči A. a.s., hoci mal v zmysle § 24 ods. 4 zákona č. 381/2001 Z.z. právo uplatniť si svoj nárok voči žalobkyni. Poškodený teda toto právo na základe vlastnej vôle nevyužil, preto likvidácia škody prebiehala na základe existujúceho vzťahu medzi poisťovňou a poisteným, založenom zmluvou o havarijnom poistení. Poškodenému bolo poskytnuté plnenie z jeho havarijného poistenia, čím boli jeho nároky plne uspokojené. Vzhľadom na to, že poškodený dostal poistné plnenie z havarijnej poisťky a nárok na náhradu škody si voči žalobkyni neuplatnil, neboli splnené podmienky na to, aby na žiadosť A., a.s., ktorá vyplatila plnenie z havarijnej poisťky, žalobkyňa vyčíslené plnenie preplatila z poistného garančného fondu. Podľa názoru súdu žalobkyňa postupovala nesprávne, keď vyhoveľa žiadosti poisťovne a bez ďalšieho šetrenia a vyjasnenia si vzájomných právnych vzťahov poskytla plnenie, ktoré nezodpovedá plneniu poskytovanému z povinného zmluvného poistenia. Z týchto dôvodov súd návrh žalobkyne zamietol. O trovách konania súd rozhodol podľa § 151 ods. 7 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 28. septembra 2010 sp. zn. 9 Co 176/2010 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 O.s.p.), žalovanému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a proti svojmu rozhodnutiu pripustil dovolanie. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na ustanovenia § 3, § 24 ods. 2 písm. d/, § 24 ods. 7 vetu prvú zákona č. 381/2001 Z.z., § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že v danej veci k dopravnej nehode došlo prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti a poškodený neuplatnil škodu v zmysle § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. voči žalobkyni z garančného fondu. Poškodený si uplatnil škodu a túto nahlásil A., a.s. dňa 1. mája 2005. Škodu likvidovala A. a.s. z havarijnej poisťky poškodeného. To znamená, že poškodený uplatnil svoj nárok u svojho zmluvného poisťovateľa, a nie u žalobkyne v zmysle § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom

poistení. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvého stupňa, že ak poškodený dostal poistené plnenie z havarijnej poisťky a náhradu škody voči žalobkyni neuplatnil, neboli splnené podmienky na to, aby na žiadosť poisťovne A. a.s., ktorá plnila z havarijnej poisťky podľa celkom iných kritérií a zmluvných podmienok pri likvidovaní škody, vyplátila žalobkyňa plnenie z poistného garančného fondu. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa nesprávne refundovala z poistného garančného fondu A., a.s. to, čo táto uhradila z havarijného poistenia poškodeného. Odvolací súd dospel k záveru, že v danom prípade v zmysle § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemohol prejsť nárok žalobkyne voči škodcovi tak, ako to žalobkyňa tvrdila. Rozsudok súdu prvého stupňa preto potvrdil ako vecne správny. Prípustnosť dovolania vyslovil vzhľadom na to, že za zásadného právneho významu považoval otázku, či žalobkyňa v danej veci má aktívnu legitimáciu domáhať sa náhrady škody od škodcu, v zmysle § 813 Občianskeho zákonníka v spojení s § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. a či teda prechádza na žalobkyňu právo na uplatnenie náhrady škody voči škodcovi, keď škodu z poistnej udalosti uhradila poškodenému zmluvná poisťovňa zo zmluvy o havarijnom poistení, za situácie, že žalobkyňa túto škodu refundovala poisťovní, s ktorou mal poškodený uzatvorenú zmluvu o havarijnom poistení. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie. Navrhla napadnutý rozsudok buď zmeniť (tak, že žalobe sa vyhovie), alebo zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poukázala na to, že v danom prípade ide o regresný nárok voči tomu, kto zodpovedá za škodu spôsobenú pri prevádzkovaní motorového vozidla bez poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Ustanovenie § 24 ods. 7 zákon č. 381/2001 Z.z. sa týka nie náhrady toho, čo kancelária (žalobkyňa) plnila poškodenému, ale náhrady toho, čo plnila za osobu zodpovednú podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. Pred uplatnením práva žalobkyne voči žalovanému bolo poskytnuté poistné plnenie za účelom nahradenia škody z tzv. havarijného poistenia, ktoré je poistením majetku poškodeného pre prípad vzniku škody spôsobenej náhodnou udalosťou predpokladanou v poistnej zmluve uzatvorenej medzi poisťiteľom - poisťovňou A., a.s. a poškodeným. Nároky z práva na náhradu škody teda nezanikli, pretože nezaniklo právo na náhradu škody a prešli spolu s právom na náhradu škody podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka na poisťiteľa poškodeného. Právo na náhradu škody teda na základe zákonného dôvodu prešlo na poisťiteľa poškodeného – A., a.s. v rozsahu poistného plnenia, ktoré bolo poškodenému poskytnuté. S právom na náhradu škody spôsobenú poistnou udalosťou prešli na poisťiteľa všetky nároky, ktoré je možné z práva vyvodzovať a tento vstúpil do právneho postavenia poškodeného. Právo na náhradu škody proti inému v zmysle § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka v sebe zahŕňa jednak nárok voči žalovanému ako osobe zodpovednej za vznik škody a jednak nárok voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z., ak povinné zmluvné poistenie existuje. Ak povinné zmluvné poistenie neexistuje, čo sa preukázateľne stalo v tomto prípade, poisťiteľ poškodeného, na ktorého prešlo právo na náhradu škody podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka, má v zmysle § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. právo uplatniť si nárok na náhradu škody voči osobe povinnej podľa odseku 2 písm. b/ tohto ustanovenia. Žalobkyňa má aktívnu vecnú legitimáciu na uplatnenie práva na náhradu toho, čo za žalovaného plnila, teda sumy vyplatené na uspokojenie práva na náhradu škody, za ktorú zodpovedá žalovaný. V závere dovolania žalobkyňa uviedla, že rozhodnutie odvolacieho a ani prvostupňového súdu nie je dostatočne preskúmateľné, čo by eventuálne mohlo zakladať aj dôvod dovolania podľa § 241 ods. 2 písm. a/ v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobkyne ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p., proti rozhodnutiu, v prípade ktorého prípustnosť dovolania vyplýva z § 238 ods. 3 O.s.p., preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je dôvodné.

Odvolací súd v danom prípade využil svoje oprávnenie a vo svojom potvrdzujúcom rozsudku vyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Vyslovením prípustnosti dovolania (§ 238 ods. 3 O.s.p.) vymedzil odvolací súd zároveň aj tzv. dovolaciu otázku. Dovolanie v takomto prípade môže byť odôvodnené výlučne len nesprávnym právnym názorom zaujatým v napadnutom rozhodnutí, a to práve v tzv. dovolacej otázke. Ak je potom rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním, dovolací súd sa obmedzuje len na tie dôvody dovolania, ktoré spadajú do rámca prípustného dovolacieho dôvodu (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V preskúmvanej veci odvolací súd pripustil dovolanie z dôvodu, že za otázku zásadného právneho významu považoval posúdenie, či žalobkyňa má v zmysle § 813 Občianskeho zákonníka v spojení s § 24 ods. 2

písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. aktívnu legitimáciu domáhať sa náhrady škody od škodcu a či na ňu prechádza právo na uplatnenie náhrady škody voči škodcovi, keď škodu z poistnej udalosti uhradila poškodenému zmluvná poisťovňa zo zmluvy o havarijnom poistení, za situácie, že žalobkyňa túto škodu refundovala poisťovni, s ktorou mal poškodený uzatvorenú zmluvu o havarijnom poistení.

Podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak poistený má proti inému právo na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou, prechádza jeho právo na poistiteľa, a to do výšky plnenia, ktoré mu poistiteľ poskytol.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu má pri tuzemskom motorovom vozidle ten, kto je ako držiteľ motorového vozidla zapísaný v dokladoch vozidla alebo ten, kto je v dokladoch vozidla zapísaný ako osoba, na ktorú sa držba motorového vozidla previedla, v ostatných prípadoch ten, kto je vlastníkom motorového vozidla alebo jeho prevádzkovateľom. Ak na motorové vozidlo je uzatvorená nájomná zmluva s právom kúpy prenajatej veci, povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu má nájomca. Podľa § 24 ods. 2 písm. b/ zákona č. 381/2001 Z.z. Slovenská kancelária poisťovateľov poskytuje z poistného garančného fondu poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, za ktorú zodpovedá osoba bez poistenia zodpovednosti. Podľa § 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. má poškodený právo uplatniť nárok na náhradu škody podľa ods. 2 proti Slovenskej kancelárii poisťovateľov za rovnakých podmienok, za akých by mohol uplatniť nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi podľa tohto zákona. Podľa § 24 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z. má Slovenská kancelária poisťovateľov proti tomu, kto zodpovedá za škodu podľa ods. 2 písm. a/, b/, f/ a g/ právo na náhradu toho, čo za neho plnila.

V prípade prechodu práva na náhradu škody z poisteného na poistiteľa (§ 813 Občianskeho zákonníka) ide o prechod práva na základe zákona, ku ktorému dochádza bez prejavu vôle účastníkov. Podmienkou na prechod práva je výplata poistného plnenia zo strany poisťovne. Ekonomickou podstatou tohto nároku je snaha, aby poistený nebol na škodovej udalosti ziskový, t.j. aby jeho príjem na základe súčasných právnych nárokov voči škodcovi, ako aj voči poisťovni nebol vo väčšom rozsahu, než bola jeho majetková ujma následkom škodovej udalosti. Ďalším dôvodom, prečo na poisťovateľa prechádza právo, ktoré má poistený proti inému na náhradu škody spôsobenej poistnou udalosťou, je to, aby osoba zodpovedná za škodu bola postihnutá aj v tých prípadoch, keď poistený, ktorému bola spôsobená škoda, dostane náhradu od poisťovateľa. Podmienkami prechodu práva na náhradu škody z poisteného na poisťovateľa sú podľa § 813 Občianskeho zákonníka: a/ zodpovednosť za škodu iného, b/ existencia práva na náhradu škody v okamihu poistného plnenia a c/ výplata poistného plnenia z príslušného druhu poistenia. Zo ustanovenia § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že k prechodu práva na náhradu škody vyplatením poistného plnenia dochádza bez ohľadu na to, z ktorého právneho predpisu vyplýva zodpovednosť za škodu, ktorá vznikla poškodenému voči škodcovi.

Zákon č. 381/2001 Z.z. ustanovil povinnosť každého vlastníka a prevádzkovateľa motorového a nemotorového vozidla uzavrieť zmluvu na poistenie svojej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla a zároveň zriadil Slovenskú kanceláriu poisťovateľov, ktorá na základe § 20 ods. 2 písm. a/ spravuje poistný garančný fond, z ktorého sa poskytuje poistné plnenie v prípadoch uvedených v § 24, 24a 24b. za škody spôsobené prevádzkou motorového a nemotorového vozidla.

V danom prípade žalovaný nesplnil svoju povinnosť uzatvoriť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poškodený mohol svoje právo na náhradu škody uplatniť proti škodcovi (§ 823 Občianskeho zákonníka a § 10 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z.) alebo priamo proti poisťovateľovi, s ktorým škodca uzavrel povinné zmluvné poistenie (§ 15 zákona č. 381/2001 Z.z.). Poškodený mohol tiež voči Slovenskej kancelárii poisťovateľov uplatniť právo na poistné plnenie z poistného garančného fondu (§ 24 zákona č. 381/2001 Z.z.). Poškodený neuplatnil právo na náhradu škody v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z., ale škodu si uplatnil u svojho poisťovateľa zo svojej havarijnej poistky, ktorú mal u neho uzavretú. Žalobkyňa následne refundovala z poistného garančného fondu poisťovateľovi sumu, ktorú uhradila poškodenému z jeho havarijného poistenia.

Vzhľadom na to, že žalovaný nemal v čase dopravnej nehody uzavreté povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidla, žalobkyňa uhradila poisťovateľovi z poistného garančného fondu tú časť poistného plnenia vyplateného na základe zmluvy o poistení majetku (havarijného poistenia vozidla), ktorá zodpovedala výške náhrady škody, za ktorú škodca zodpovedal. V tomto smere treba dať za pravdu dovolateľke, že došlo k tzv. zákonnej cessii podľa § 813 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorou poisťovateľ vstúpil do práv poškodeného na náhradu škody a mal právo na poistné plnenie z poistného garančného fondu (§ 24 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z.). Žalobkyni tak vzniklo nie právo na náhradu škody proti žalovanému, ale právo na náhradu toho, čo za neho plnila (§ 24 ods. 7 veta prvá zákona č. 381/2001 Z.z.) dňom, kedy poisťovateľovi majetkového poistenia vyplatila poistné plnenie za škodu spôsobenú prevádzkou

motorového vozidla, za ktorú zodpovedala osoba bez poistenia zodpovednosti (t.j. žalovaný). Poisťovateľ, ktorý takto vstúpil do práv poškodeného, získal právo na priame plnenie z poistného garančného fondu. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že – v dôsledku už spomenutej zákonnej cesie – má žalobkyňa aktívnu legitimáciu domáhať sa vyplatených finančných prostriedkov z poistného garančného fondu proti žalovanému. Žalobkyňa sa okamihom, v ktorom vyplatila poistné plnenie zmluvnej poisťovni žalovaného, stala v danej veci aktívne legitimovanou titulom práva na náhradu toho, čo plnila za osobu bez poistenia zodpovednosti (teda nie titulom náhrady škody).

Z vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v dovolaní sa opodstatnene namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho i prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 2 veta prvá, ods. 3 O.s.p.

60.

ROZHODNUTIE

Ustanovenie § 679 ods. 3 Občianskeho zákonníka nebráni účastníkom zmluvy o nájme nebytových priestorov dojednať si možnosť odstúpenia o zmluvy pre prípad neplatenia nájomného (§ 48 Občianskeho zákonníka).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. novembra 2012 sp. zn. 2 Cdo 216/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Ružomberok rozsudkom z 24. januára 2011 č.k. 9 C 15/2010-154 uložil žalovanému povinnosť vypratať do 30 dní nebytové priestory užívané žalovaným (ktoré súd špecifikoval vo výroku svojho rozsudku); rozhodol tiež o trovách konania. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalovaný neoprávnene užíva sporné nebytové priestory, lebo žalobca odstúpil od nájomnej zmluvy z 1. januára 2005. Možnosť odstúpiť od zmluvy bola dojednaná v čl. VI. nájomnej zmluvy. Žalobca túto možnosť využil z dôvodu, že žalovaný mu nezaplatil nájomné v lehote 60 dní od doručenia písomnej výzvy. Uzavrel, že odstúpením od tejto zmluvy zanikol 10. júna 2010 právny vzťah, v rámci ktorého mal žalovaný právo užívať tieto priestory. O trovách konania súd rozhodol súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 24. mája 2011 sp. zn. 8 Co 94/2011 zmenil odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení poukázal na to, že v danom prípade nebolo sporné uzavretie predmetnej nájomnej zmluvy, ani v nej dohodnutá možnosť odstúpiť od nájomnej zmluvy. Medzi účastníkmi nebolo sporné ani to, že žalovaný prestal platiť žalobcovi nájomné. Žalovaný v súvislosti s tým ale namietal, že nájomné zaplatil za celú dobu nájmu. Žalobca vyzval 22. decembra 2009 žalovaného na zaplatenie nájomného za obdobie od 1. júna 2008 do 31. decembra 2009 a 10. júna 2010 odstúpil od predmetnej nájomnej zmluvy. Odvolací súd poukázal na to, že právna úprava nájmu nebytových priestorov je obsiahnutá v osobitnom právnom predpise – zákone č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov (ďalej len „zákon č. 116/1990 Zb.“) a vo všeobecnom právnom predpise – Občianskom zákonníku. Na nájom nebytových priestorov sa vzťahuje všeobecná úprava len v tých otázkach, ktoré výslovne neupravuje zákon č. 116/1990 Zb. Z čl. VI zmluvy o nájme nebytových priestorov označenom ako skončenie nájmu vyplýva, že prenajímateľ môže kedykoľvek odstúpiť od zmluvy, ak nájomca (o.i.) neuhradí dlžné nájomné aj napriek písomnému napomenutiu prenajímateľa do 60 dní od doručenia písomného napomenutia. Zákon č. 116/1990 Zb. neupravuje možnosť odstúpenia od zmluvy, ani nevylučuje výslovné použitie inej úpravy týchto vzťahov. Podľa názoru odvolacieho súdu odstúpiť od zmluvy o nájme nebytových priestorov možno, nie však z dôvodu neplatenia nájomného. Zmluvné dojednanie o možnosti odstúpiť od zmluvy je v dôsledku toho absolútne neplatné. Pokiaľ teda v danom prípade žalovaný neplatil za prenajaté nebytové priestory nájomné, žalobca nemohol z tohto titulu od zmluvy odstúpiť, mohol len nájom vypovedať (§ 9 ods. 2 písm. b/ zákona č. 116/1990 Zb.). Vzhľadom na uvedené odvolací súd uzavrel, že žalovanému nebolo možné uložiť povinnosť vypratať nebytové priestory. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 2 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie. Navrhol, aby dovolací súd zmenil rozsudok odvolacieho súdu tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 238 ods. 1 O.s.p. a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 1 písm. a/ až c/ O.s.p. Uviedol, že odvolací súd vec nesprávne interpretoval a aplikoval § 679 ods. 3 Občianskeho zákonníka a dospel k nesprávnemu záveru, že toto ustanovenie vylučuje možnosť odstúpenia od zmluvy, ktorú si účastníci dohodli v zmluve o nájme. Aplikácia § 48 Občianskeho zákonníka vychádza zo vzťahu Občianskeho zákonníka ako predpisu všeobecného k zákonu č. 116/1990 Zb. ako predpisu špeciálnemu. V rámci zmluvnej voľnosti nič, teda ani tento osobitný predpis, nevylučuje možnosť dojednať odstúpenie od zmluvy pre prípad neplatenia nájomného.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu označil napadnutý rozsudok za vecne správny a dovolanie navrhol zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený v zmysle § 241 ods. 1 O.s.p., proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Žalobca v dovolaní namietol, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právny posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V danom prípade bola 1. januára 2005 uzavretá zmluva o nájme nebytových priestorov, v čl. VI ktorej sa zmluvné strany dohodli, že prenajímateľ môže kedykoľvek odstúpiť od zmluvy, ak nájomca do 60 dní od doručenia písomného napomenutia prenajímateľa neuhradí dlžné nájomné. Dovolací súd sa nestotožňuje s názorom odvolacieho súdu, že toto dojednanie je absolútne neplatné.

Podľa § 48 ods. 1 Občianskeho zákonníka od zmluvy môže účastník odstúpiť, len ak je to v tomto alebo v inom zákone ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Podľa § 679 ods. 3 Občianskeho zákonníka prenajímateľ môže kedykoľvek odstúpiť od zmluvy, ak nájomca napriek písomnej výstrahe užíva prenajatú vec alebo ak trpí užívanie veci takým spôsobom, že prenajímateľovi vzniká škoda alebo že mu hrozí značná škoda. Ak nejde o byt alebo nebytový priestor, môže prenajímateľ tiež odstúpiť od zmluvy, ak nájomca, hoci upomenutý, nezaplatil splatné nájomné ani do splatnosti ďalšieho nájomného, a ak je táto doba kratšia ako tri mesiace, do troch mesiacov, alebo ak s ohľadom na právoplatné rozhodnutie príslušného orgánu treba prenajatú vec vypratať. Podľa § 9 ods. 2 písm. b/ zákona č. 116/1990 Zb. o nájme a podnájme nebytových priestorov prenajímateľ môže písomne vypovedať zmluvu uzavretú na určitý čas pred uplynutím času, ak nájomca o viac ako jeden mesiac mešká s platením nájomného alebo za služby, ktorých poskytovanie je spojené s nájmom.

Podľa názoru dovolacieho súdu nemožno zo žiadneho ustanovenia Občianskeho zákonníka ani z ustanovení zákona č. 116/1990 Zb. vyvodit' vylúčenie možnosti aplikácie všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o právnych úkonoch aj na dojednanie, ktoré je v danom prípade obsiahnuté v čl. VI predmetnej nájomnej zmluvy. Účastníkom právneho úkonu, ktorí rešpektujú dôsledky plynúce z kogentnej špeciálnej úpravy, nemožno uprieť, aby si v medziach daných všeobecnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka dohodli aj taký spôsob zániku ich zmluvného záväzku, ktorý má oporu v platnom práve. Dispozitívne ustanovenie § 679 ods. 3 Občianskeho zákonníka nebránilo účastníkom zmluvy o nájme nebytových priestorov dojednať si možnosť odstúpenia od zmluvy pre prípad neplatenia nájomného. Pokiaľ účastníci zmluvy o nájme nebytových priestorov túto možnosť využili, treba právny dôsledok z toho plynúci rešpektovať.

So zreteľom na uvedené dovolací súd zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 veta prvá O.s.p.).

61.

ROZHODNUTIE

Ak ten, vec ktorého bola dražená v rámci dobrovoľnej dražby, nebol jej vlastníkom, nestal sa vydražiteľ príklepom a zaplacením ceny dosiahnutej vydražením vlastníkom draženej veci, a to ani v prípade, že bol inak zachovaný postup podľa § 10 až 33 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. decembra 2012 sp. zn. 2 MCdo 20/2011)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Trnava rozsudkom zo 4. februára 2009 č.k. 19 C 38/2007-231 určil, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich sa v obci A. katastrálne územie A. (ktoré presne špecifikoval vo výroku tohto rozsudku). Tieto nehnuteľnosti boli predmetom neplatnej zmluvy o prevode vlastníctva. Následne boli dražené na dobrovoľnej dražbe, v rámci ktorej ale nemohlo dôjsť k nadobudnutiu ich vlastníctva. V dôsledku toho sú neplatné aj všetky nasledujúce právne úkony o prevode týchto nehnuteľností. Zamietnutie žaloby vo zvyšku odôvodnil súd poukazom na § 80 písm. c/ O.s.p. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 1. decembra 2010 sp. zn. 10 Co 97/2010 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti zmenil tak, že žalobu i v tejto časti zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. Poukázal na to, že 19. marca 2007 previedla žalovaná 1/ kúpnu zmluvou predmetné nehnuteľnosti na žalovanú 2/. Následne (13. apríla 2007) bola uzatvorená zmluva o prevode vlastníctva medzi žalovanou 2/ ako predávajúcou a žalovanou 3/ ako kupujúcou. Dňa 4. apríla 2007 bola uzatvorená záložná zmluva medzi žalovaným 4/ ako záložným veriteľom a žalovanou 2/ ako záložcom na zabezpečenie peňažnej pohľadávky – pôžičky vo výške 25 000 000 Sk, pričom predmetom zálohu boli sporné nehnuteľnosti. Priebeh dobrovoľnej dražby bol osvedčený notárskou zápisnicou, pričom príklep bol udelený pre dražiteľa – žalovanú 3/ za podanie v sume 1 700 000 Sk, ktoré vydražiteľka uhradila. Odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti uzatvorenej zmluvy o zabezpečovanom prevode vlastníckeho práva. Podľa jeho názoru je však zásada, v zmysle ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, než sám má (nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet), prelomená v prípade nadobudnutia vlastníckeho práva v rámci dobrovoľnej dražby. Ak uhradil vydražiteľ cenu dosiahnutú vydražením v ustanovenej lehote, prechádza na neho vlastnícke právo alebo iné právo k predmetu dražby udelením príklepu [§ 27 zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 527/2002 Z.z.)]. Predpokladom prechodu vlastníckeho práva k draženej veci na vydražiteľa je zaplatenie ceny dosiahnutej vydražením v ustanovenej lehote, pričom vlastníctvo neprechádza na vydražiteľa príklepom, ale ku dňu príklepu až zaplatením tejto ceny. S prihliadnutím na to, že predaj na dražbe je verejnoprávny úkon, prechádza na vydražiteľa vlastníctvo veci aj vtedy, ak sa prípadne neskôr ukáže, že vec nebola vo vlastníctve toho, kto bol považovaný za jej vlastníka. Proti uvedeným dôsledkom dražby sa možno brániť len postupom podľa § 21 zákona č. 527/2002 Z.z. žalobou o určenie neplatnosti dražby. Vzhľadom na to, že žalobca v zákonom určenej lehote takúto žalobu nepodal, nemožno sa už zaoberať otázkou platnosti dražby a treba vychádzať z toho, že vlastníkom predmetných nehnuteľností sa na základe udeleného príklepu a uhradenia ceny dosiahnutej vydražením v stanovenej lehote stal vydražiteľ – žalovaná 3/. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu i v tejto časti zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu v jeho zmeňujúcej časti podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Žiadal uvedený rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. V dovolaní, namietajúc nesprávne právne posúdenie veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.), poukázal na § 1 až § 3 O.s.p., § 37, § 39, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2007, § 21 ods. 2 zákona č. 527/2002 Z.z. a uviedol, že je nesprávny názor odvolacieho súdu, že v rámci dobrovoľnej dražby možno vec nadobudnúť aj od nevlastníka. Bez ohľadu na to, či dobrovoľná dražba je len osobitným zmluvným typom alebo inou skutočnosťou podľa § 132 Občianskeho zákonníka, zákon č. 527/2002 Z.z. neobsahuje

ustanovenie, ktoré by prelamovalo zásadu „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet“. Uvedená zásada preto platí aj v prípade dobrovoľnej dražby.

Žalobca sa s dôvodmi uvedenými v mimoriadnom dovolaní stotožnil. Žalovaný 4/ navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť. Ostatní účastníci konania sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O.s.p.) generálny prokurátor (§ 243e ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté rozhodnutia v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je podané opodstatnene.

Mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b) konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj v ňom uplatnenými dôvodmi; obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá iba procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Procesné vady tejto povahy neboli v mimoriadnom dovolaní namietané a v konaní pred najvyšším súdom ani nevyšli najavo.

Generálny prokurátor namietol, že rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak sice aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Názor o originárnej povahe nadobúdania vlastníckeho práva v rámci dobrovoľnej dražby vychádza z paralely § 27 ods. 1 zákona č. 527/2002 Z.z. a § 150 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“). Dražobný príklep v rámci exekučného konania je totiž považovaný za spôsob originárneho nadobúdania vlastníctva dobromyseľným vydražiteľom (porovnaj napr. II. ÚS 289/08). Takáto paralela však neobstojí. Okrem principiálneho rozdielu medzi povahou dražby v rámci exekučného konania, konanej súdnym exekútorom ako vykonávateľom verejnej moci (§ 2 Exekučného poriadku) pod dohľadom exekučného súdu (§ 148 Exekučného poriadku), je podstatný rozdiel v zákonnej úprave. Podľa § 140 ods. 2 písm. l/ Exekučného poriadku totiž musí dražobná vyhláška obsahovať výzvu, aby sa uplatnenie práv, ktoré nepripúšťajú dražbu, preukázalo pred začatím dražby, s upozornením, že inak by také práva nemohli byť uplatnené na ujmu dobromyseľného vydražiteľa. Z citovaného ustanovenia je tak zrejmé, že zákonodarca vyslovene počíta s tým, že v rámci exekučnej dražby môže dôjsť k nadobudnutiu vlastníckeho práva dobromyseľným vydražiteľom, i keď povinný nebol vlastníkom nehnuteľnosti. Zákon č. 527/2002 Z.z. však neobsahuje žiadne podobné ustanovenia, z ktorých by sa dalo vyvodiť, že v dobrovoľnej dražbe dobromyseľný vydražiteľ môže nadobudnúť vlastníctvo draženej veci aj od toho, kto nie je jej vlastníkom (viď tiež III. ÚS 448/2010).

Zmluvné prevody vlastníckeho práva sú v Slovenskej republike v zásade založené na princípe, že nikto nemôže previesť na iného viac práv, než sám má. Inak povedané, ani existencia platnej zmluvy medzi prevodcom a nadobúdateľom nemôže spôsobiť prevod vlastníckeho práva na nadobúdateľa, ak prevodca sám nebol vlastníkom. Niet preto dôvodu, prečo by sa zásada „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet“ nemala vzťahovať aj na ďalší inštitút zmluvnej povahy – dobrovoľnú dražbu. Ani platná dobrovoľná dražba, proti ktorej v lehote uvedenej v § 21 zákona č. 527/2002 Z. z. nebola podaná žaloba o neplatnosť, nemôže mať preto za následok nadobudnutie vlastníckeho práva vydražiteľom, ak navrhovateľ dražby (alebo záložca) nebol sám vlastníkom predmetu dražby.

Príklep v dobrovoľnej dražbe udeľuje licitátor, ktorým je podľa § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 527/2002 Z.z. zamestnanec dražobníka, ktorý je oprávnený robiť na dražbe úkony v mene a na účet dražobníka. Dražobník je podľa § 6 ods. 1 až 3 tohto zákona podnikateľ, ktorý organizovanie dobrovoľných dražieb vykonáva ako svoje podnikanie na základe živnostenského oprávnenia. Z toho je zrejmé, že činnosť licitátora a dražobníka pri dražbe je činnosťou súkromnoprávneho charakteru (nejde o výkon verejnej moci).

Dobrovoľná dražba, ktorej navrhovateľom nie je skutočný vlastník, je konaním, ktoré sa vedie mimo vôle skutočného vlastníka a ktoré prebieha bez kontroly orgánom verejnej moci. Podľa názoru najvyššieho súdu je nezlučiteľné s ústavnou zásadou rovnosti všetkých subjektov v právach (čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), aby právne úkony určitých subjektov zasahovali do právneho postavenia tretej osoby bez jej súhlasu.

Vzhľadom na to, že súdy predmetnú vec z uvedených hľadísk neposudzovali, je mimoriadne dovolanie opodstatnené.

Najvyšší súd preto rozhodnutie krajského súdu v napadnutej časti zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

62.

ROZHODNUTIE

Skutočnosť, že vôľu vstúpiť do určitého konania prejaví právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, neznamená, že spotrebiteľ musí s jej vstupom do konania súhlasiť. Povahe a účelu občianskeho súdneho sporového konania by sa priechil vstup takéhoto vedľajšieho účastníka do konania, ktorý by bol spotrebiteľovi nanútený.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 5. februára 2013 sp. zn. 3 Cdo 188/2012)

Z odôvodnenia:

Navrhovateľ sa v konaní domáhal, aby odporcovi bola uložená povinnosť zaplatiť mu do 3 dní 2 229,52 € s príslušenstvom a nahradiť mu trovy konania. Tvrdil, že uvedená suma predstavuje dlh odporcu v právnom vzťahu, ktorý bol založený zmluvami o pripojení k mobilnej telefónnej sieti uzavretými 4. a 6. decembra 2008 (ďalej len „zmluvy o pripojení“).

Procesným úkonom z 13. júla 2011 oznámilo Z. zastúpené JUDr. A. M. so sídlom v S. (ďalej len „ZDRUŽENIE“), že vstupuje do konania ako vedľajší účastník na strane odporcu.

Okresný súd Bardejov rozsudkom zo 16. septembra 2011 č.k. 4 C 71/2011-77 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi do 3 dní 2 229,52 € spolu s 9% úrokom z omeškania z tejto sumy od 12. februára 2010 do zaplatenia a v rovnakej lehote mu nahradiť trovy konania 964,04 €. ZDRUŽENIU nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, ktoré preukázali, že odporca neplnil zmluvné povinnosti, ktoré na seba prevzal uzavretím zmlúv o pripojení, neuhradil navrhovateľovi faktúry za poskytované služby a vznikla mu aj povinnosť zaplatiť zmluvnú pokutu.

Výrok uvedeného rozsudku, ktorým bolo rozhodnuté o zmluvnej pokute 995,82 €, napadlo ZDRUŽENIE odvolaním.

Krajský súd v Prešove uznesením z 19. apríla 2012 sp. zn. 11 Co 23/2012 odvolanie ZDRUŽENIA odmietol ako podané neoprávnenou osobou (§ 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). V odôvodnení poukázal na § 201 O.s.p. a vyslovil názor, že vedľajší účastník môže podať odvolanie, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Keďže v danej veci o taký prípad nešlo, ZDRUŽENIE nebolo oprávnené podať proti prvostupňovému rozhodnutiu odvolanie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podalo ZDRUŽENIE dovolanie s tým, že odvolací súd mu odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo odmietol jeho odvolanie ako podané neoprávnenou osobou, hoci procesné predpoklady pre tento postup neboli dané. Odvolací súd vychádzal z toho, že v danom prípade nejde o vec, v ktorej by z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (§ 201 druhá veta O.s.p.), a z toho vyvodil, že vedľajší účastník nebol oprávnený podať odvolanie. Podľa názoru ZDRUŽENIA ale z uvedeného ustanovenia nevyplýva, že by v danej veci bolo osobou neoprávnenou podať odvolanie. Procesný postup odvolacieho súdu mal preto za následok odňatie jeho možnosti konať pred súdom. Z týchto dôvodov ZDRUŽENIE žiadalo dovolaním napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu poprel prípustnosť aj vecnú opodstatnenosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku ZDRUŽENIA. Žiadal dovolanie odmietnuť ako procesne neprípustné.

Odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas subjekt, ktorý bol účastníkom odvolacieho konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) a je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia

odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V danej veci je ale dovolaním napadnuté uznesenie, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.; dovolanie ZDRUŽENIA preto podľa týchto ustanovení prípustné nie je.

Dovolací súd ďalej skúmal (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.), či dovolanie podané ZDRUŽENÍM nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. ZDRUŽENIE nenamietalo a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

ZDRUŽENIE v dovolaní namieta, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti odvolateľa pred súdom konať ide tiež vtedy, keď odvolací súd odmietne jeho odvolanie, i keď neboli dané procesné predpoklady pre tento postup (viď primerane R 23/1994).

So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania ZDRUŽENIA odvolacím súdom vykazujú znaky procesného postupu odnímajúceho možnosť pred súdom konať.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.). Ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (§ 93 ods. 2 O.s.p.). Do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účastníctva súd rozhodne len na návrh (§ 93 ods. 3 O.s.p.). V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.). Účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník (§ 201 ods. 1 O.s.p.).

Dovolací súd na úvod poznamenáva, že z právnej úpravy vedľajšieho účastníka obsiahnutej v Občianskom súdnom poriadku vyplývajú niektoré rozdielnosti, ktoré sa v právnom postavení vedľajších účastníkov prejavujú vo viacerých smeroch, okrem iného tiež v tom, že niektorí vedľajší účastníci majú právo podať odvolanie s obmedzením, že tento ich úkon nemôže odporovať úkonu (vôli) nimi podporovaného účastníka, iní vedľajší účastníci majú v zmysle viď § 201 veta druhá O.s.p. samostatné, od účastníka nezávislé právo podať odvolanie. Pokiaľ v ďalšom texte odôvodnenia tohto uznesenia nie je výslovne uvedené nič iné, týka sa nasledovný všeobecný výklad procesného postavenia takého vedľajšieho účastníka, ktorý prejaví vôľu zúčastňovať sa konania (v ktorom nejde o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je) popri navrhovateľovi alebo odporcovi vo veci, v ktorej z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom konania a vedľajším účastníkom (§ 201 veta druhá O.s.p.).

V zmysle vyššie citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a tiež v súlade s názormi prezentovanými v odbornej právnickej literatúre (viď Jaroslav Krajčo a kol., Občiansky súdny poriadok – Komentár, I. diel, str. 380, Eurounion, 2010) predpokladmi účasti vedľajšieho účastníka v konaní sú: a/ výzva účastníka konania alebo podnet vedľajšieho účastníka konania, b/ uvedenie na strane ktorého účastníka bude vedľajší účastník vystupovať, c/ preukázanie právneho záujmu vedľajšieho účastníka na výsledku sporu (ak nejde o prípad, v ktorom tento záujem vyplýva z osobitného zákona – k tomu viď tiež ďalej), d/ rozhodnutie súdu o prípustnosti vedľajšieho účastníka (ak účastník konania vznesie námietku neprípustnosti vedľajšieho účastníctva), e/ súhlas vedľajšieho účastníka, ak jeho vstup navrhol účastník konania, f/ súhlas (hlavného) účastníka konania, na strane ktorého má vedľajší účastník vystupovať, ak podnet na vstup dal sám vedľajší účastník.

Vedľajší účastník môže do konania vstúpiť buď z vlastnej iniciatívy alebo iniciatívy účastníka konania. Ak účastník konania navrhne, aby určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník, súd oboznámi s uvedeným návrhom tento subjekt a vyzve ho, aby sa k nemu vyjadril a oznámil, či vstupuje do konania ako vedľajší účastník. Pokiaľ označený subjekt urobí procesný úkon prejavujúci jeho vôľu vstúpiť do konania, stáva sa vedľajším účastníkom vo chvíli, keď súdu dôjde jeho písomné oznámenie alebo keď svoj úkon urobí ústne do súdnej zápisnice; k vzniku vedľajšieho účastníctva sa nevyžaduje rozhodnutie súdu. Pokiaľ účastníkom

navrhnutý subjekt neprejaví vôľu vstúpiť do konania v procesnej pozícii vedľajšieho účastníka, nevzniká jeho vedľajšie účastníctvo; nikoho totiž nemožno nútiť, aby sa stal vedľajším účastníkom konania. Súd z vlastnej iniciatívy neskúma, či je vedľajšie účastníctvo prípustné, alebo neprípustné; o (ne)prípustnosti vedľajšieho účastníctva rozhoduje, ak niektorý z účastníkov namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Aj vtedy, keď vstup do konania iniciuje samotný vedľajší účastník, majú účastníci právo vyjadriť sa k jeho úkonu, ktorým prejavil, že vstupuje do konania, a prípadne namietat neprípustnosť tohto vstupu.

Zákonným predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje ustanovenie § 93 ods. 1 O.s.p., je právny záujem vedľajšieho účastníka na úspechu účastníka, na strane ktorého vstúpil do konania. Vedľajší účastník pomáha v konaní hlavnému účastníkovi a podporuje ho; poskytovaním pomoci navrhovateľovi alebo odporcovi sleduje ich záujmy, robí tak ale s cieľom prispieť k ochrane aj svojich práv plynúcich mu z hmotnoprávných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov. Vedľajší účastník sa usiluje dosiahnuť procesný úspech ním podporovaného účastníka, lebo výsledok sporu nepriaznivý pre účastníka, na strane ktorého v konaní vystupuje, sa nepriaznivo prejaví aj na jeho (vedľajšieho účastníka) právnych pomeroch.

V prípadoch, na ktoré dopadá ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p., zákon nestanovuje ako podmienku účasti tretej osoby na konaní skutočnosť, že táto osoba má záujem na výsledku konania. Legitimácia na vstup vedľajšieho účastníka do konania, ktorá je inak vyvodzovaná z jeho právneho záujmu na výsledku sporu (§ 93 ods. 1 O.s.p.), tu vyplýva priamo zo zákona (viď tiež Števček / Ficová a kol. *Občiansky súdny poriadok – Komentár*, Nakladateľství C. H. Beck, 2009, str. 238). V prípade takejto právnickej osoby je pre jej procesné postavenie vedľajšieho účastníka nevyhnutné, aby predmetom jej činnosti bola ochrana práv, o ktoré v konaní ide. Občiansky súdny poriadok v poznámke k uvedenému ustanoveniu odkazuje na niektoré osobitné predpisy, ktoré naznačujú, aké právnické osoby môžu byť v postavení vedľajšieho účastníka. Jedným z takých osobitných predpisov, je tiež zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, ktoré bolo účinné do 31. decembra 2012 (ďalej len „zákon č. 250/2007 Z.z.“). V zmysle § 25 ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. môže právnická osoba založená alebo zriadená na ochranu spotrebiteľa podať návrh na začatie konania na správnom orgáne alebo na súde vo veci ochrany práv spotrebiteľov alebo môže byť účastníkom konania, ak sú takéto ciele hlavnou náplňou jeho činnosti.

V oboch prípadoch, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia § 93 ods. 1 a 2 O.s.p., je podstatnou podmienkou vedľajšieho účastníctva v konaní súhlas (hlavného) účastníka, na strane ktorého vedľajší účastník chce vystupovať (viď vyššie podaný výpočet predpokladov vedľajšieho účastníctva, konkrétne písm. f/). Potreba súhlasu účastníka, ktorý má byť v konaní podporovaný vedľajším účastníkom, vyplýva zo samej podstaty a účelu vedľajšieho účastníctva. Z ustanovenia § 93 O.s.p. nemožno žiadnym spôsobom vyvodiť, že by vedľajší účastník mohol v konaní vystupovať napriek nesúhlasu „ním podporovaného“ účastníka; svoj nesúhlas s vedľajším účastníctvom tento účastník nemusí ani odôvodňovať. Je pojmovo vylúčené, aby účastník konania bol pred súdom podporovaný niekým, účasť ktorého v konaní si neželá. To, že niekto chce v konaní pred súdom podporovať (hlavného) účastníka konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, automaticky neznamená, že ním poskytovaná procesná pomoc je hlavnému účastníkovi vítaná, že mu vyhovuje a že s ňou musí za každých okolností súhlasiť. To v plnej miere platí aj vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi, na ktorého sa vzťahuje § 93 ods. 2 O.s.p. Účel procesnej pomoci v sporovom konaní, ktorú má vedľajší účastník poskytovať (hlavnému) účastníkovi konania, môže byť naplnený len ak účastník, na strane ktorého chce vedľajší účastník vystupovať, s vedľajším účastníctvom súhlasí. I keď sa určitý subjekt stáva vedľajším účastníkom už v momente, keď súdu dôjde jeho procesný úkon obsahujúci prejav vôle vstúpiť do konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka, má bezpochyby účastník konania, ktorého chce vedľajší účastník v konaní podporovať, procesné právo vyjadriť svoj nesúhlas s jeho vstupom do konania. Treba mať totiž na pamäti, že v dôsledku rovnakých procesných práv a povinností môže vedľajší účastník v procesnom zmysle (i keď len do určitej miery) zasahovať do priebehu konania a ovplyvňovať ho. Účastník konania má preto právo svojím nesúhlasom zabrániť tomu, aby pred súdom na jeho strane v pozícii vedľajšieho účastníka konal ten, koho účasť v konaní si neželá. Povahe a účelu občianskeho súdneho sporového konania by sa jednoznačne priecilo vstup vedľajšieho účastníka do konania na strane účastníka konania, ktorý by bol tomuto účastníkovi nanútený.

V zmysle vyššie uvedeného zodpovedá zákonu procesný postup súdu, v rámci ktorého oznámi účastníkom konania, že určitý subjekt vstúpil do konania ako vedľajší účastník a vyzve ich, aby sa k tomuto vstupu vyjadrili. Súdnom vyzvaní účastníci môžu vyjadriť svoje nesúhlasné stanovisko so vstupom vedľajšieho účastníka do konania.

Uvedený výklad dovolacieho súdu sa neprieči doterajšej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu (viď napríklad jeho rozhodnutia vo veciach sp. zn. 3 Cdo 319/2009 alebo 5 Cdo 201/2004), ani konštantnej judikatúre (R 57/2009) spočívajúcej na právnom závere, že vedľajší účastník nadobúda svoje procesné postavenie aj bez rozhodnutia súdu – už tým, že súdu dôjde jeho oznámenie o vstupe do konania a že o prípustnosti vedľajšieho účasti rozhoduje súd len ak účastník konania namietne neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Výklad, ktorý v preskúmvanej veci podáva dovolací súd, iba: 1. pripomína, že súd musí vždy účastníkov konania právne relevantným spôsobom (viď tiež ďalej) upovedomiť o procesnom úkone fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá prejavila vôľu vstúpiť do konania ako vedľajší účastník, 2. zdôrazňuje, že súd musí mať za každých okolností jasno v otázke, či účastník, ktorého chce vedľajší účastník (vstupujúci do konania z vlastnej iniciatívy) v konaní podporovať, s jeho podporou súhlasí, resp. či účastník neprejavil nesúhlas s vedľajším účastníctvom, 3. dodáva, že súd musí vždy zákonu zodpovedajúcim spôsobom reagovať na prípadný nesúhlasný (resp. neprípustný namietajúci) procesný úkon účastníka konania.

Právny poriadok Slovenskej republiky priznáva právnickým osobám, na ktoré sa vzťahuje § 93 ods. 2 O.s.p., široké možnosti uplatnenia ochrany práv, za účelom ktorej boli zriadené. Právnické osoby zriadené za účelom ochrany spotrebiteľa môžu napríklad vykonávať prieskumy, vyhodnocovať presadzovanie práv spotrebiteľov, monitorovať všeobecné zmluvné podmienky v spotrebiteľských zmluvách, sledovať implementáciu spotrebiteľskej politiky a jej uplatňovanie v praxi, iniciovať rokovania a činnosti ovplyvňujúce legislatívne úpravy v záujme ochrany práv spotrebiteľov, vydávať periodiká a publikácie zaoberajúce sa spotrebiteľskou politikou, skúšať výrobky a uverejňovať skúsenosti z vlastnej činnosti, prevádzkovať konzultačné a poradenské kancelárie, organizovať vzdelávania v oblasti ochrany spotrebiteľa. Na základe plnomocenstva môžu tiež zastupovať spotrebiteľa v konaniach pred štátnymi orgánmi, na základe súhlasu spotrebiteľa a dodávateľa môžu sprostredkovať riešenie sporov medzi nimi pri vybavovaní reklamácií.

Legitímnou formou, ktorou právnické osoby zriadené a zamerané na ochranu práv spotrebiteľa vo všeobecnosti prispievajú k sledovanej ochrane práv, je okrem vyššie uvedených foriem aj návrh na začatie konania alebo vstup do už začatého konania v procesnom postavení vedľajšieho účastníka. Pri využívaní tejto formy ochrany práv spotrebiteľa je ale potrebné zdôrazniť, že prejavom skutočného a úprinného záujmu o ochranu práv konkrétneho spotrebiteľa zo strany tej – ktorej právnickej osoby a logickým predpokladom efektívnosti ňou individuálne poskytovanej ochrany je, že: 1. sa dôsledne oboznámi so všetkými okolnosťami charakterizujúcimi situáciu daného spotrebiteľa, 2. nebude paušálne vstupovať („nanucovať sa“) do všetkých jej známych konaní, v prípade ktorých by mohla pôsobiť v procesnom postavení vedľajšieho účastníka (§ 93 ods. 2 O.s.p.), 3. vstúpi len do tých konaní, v ktorých to reálne vyžadujú potreby toho, koho chce v konaní podporovať a kto má byť v zmysle zákona objektom ochrany – spotrebiteľa.

Sama skutočnosť, že vôľu vstúpiť do určitého konania prejaví právnická osoba, činnosť ktorej je zameraná na ochranu práv spotrebiteľa, bez ďalšieho ešte neznamená, že jej procesný úkon vyjadrujúci túto vôľu vyvoláva vždy ňou sledované právne účinky (v tejto súvislosti možno poukázať napríklad na prípad vstupu takejto právnickej osoby ako vedľajšej účastníčky na strane účastníka zomrelého 18 rokov pred začatím konania – viď uznesenie najvyššieho súdu z 10. januára 2013 sp. zn. 3 Cdo 297/2012). Ani samotný status takejto právnickej osoby vyplývajúci z § 93 ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 25 ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. ešte neznamená, že jej vstup do konania v procesnom postavení vedľajšej účastníčky je vždy prípustný (tu možno poukázať na uznesenie najvyššieho súdu z 22. novembra 2012 sp. zn. 3 Cdo 149/2011 konštatujúce neprípustnosť vstupu vedľajšieho účastníka do exekučného konania).

Po tomto všeobecnom zhrnutí dovolací súd uvádza, že v danom prípade oznámila, že z vlastného podnetu ako vedľajšia účastníčka vstupuje do konania na strane spotrebiteľa taká právnická osoba, ktorej hlavnou náplňou činnosti je ochrana práv spotrebiteľa (§ 93 ods. 2 O.s.p., § 25 ods. 1 písm. a/ zákona č. 250/2007 Z.z. a tiež § 2 stanov ZDRUŽENIA z 5. februára 2010, ktoré boli registrované Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky 18. novembra 2011 pod č. VVS/X). So zreteľom na to nebolo procesným predpokladom vstupu ZDRUŽENIA do predmetného konania preukázanie právneho záujmu na jeho výsledku. To však vôbec neznamená, že ostatné predpoklady vstupu tohto subjektu do uvedeného konania (viď vyššie) nemuseli byť splnené.

V preskúmvanej veci boli účastníci na oboch procesných stranách súdom vyzvaní, aby sa vyjadrili k procesnému úkonu, ktorým ZDRUŽENIE prejavilo vôľu vstúpiť do konania na strane odporcu. Následný postup súdov v konaní ale nezodpovedal v plnom rozsahu zákonu ani vyššie podanému výkladu dovolacieho súdu. Zo spisu vyplýva, že navrhovateľ namietol neprípustnosť vstupu ZDRUŽENIA ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu (viď prednes jeho právneho zástupcu na pojednávaní pred Okresným súdom v Bardejov dňa

16. septembra 2011), súd prvého stupňa ale ďalej konal bez rozhodnutia o (ne)prípustnosti vstupu ZDRUŽENIA do konania ako vedľajšieho účastníka. Zo spisu ďalej vyplýva, že odporcovi (jeho opatrovníkovi) bola predmetná výzva doručená s tým, že ak sa k nej v stanovenej lehote nevyjadrí, bude sa mať za to, že s vedľajším účastníctvom ZDRUŽENIA v danej veci súhlasí. Súd prvého stupňa chcel zrejme postupovať podľa § 101 ods. 3 O.s.p., v zmysle ktorého ak súd vyzve účastníka, aby sa vyjadril o určitom návrhu, ktorý sa týka postupu a vedenia konania, môže pripojiť doložku, že ak sa účastník v určitej lehote nevyjadrí, bude sa predpokladať, že nemá námietky. Súd prvého stupňa si ale pri tom dostatočne neuvedomil, že jeho výzva adresovaná účastníkom konania sa netýka „postupu a vedenia konania“, a že z tohto dôvodu sa nemôže uplatniť domnienka v zmysle § 101 ods. 3 O.s.p. Výzva súdu podľa tohto ustanovenia neprichádza totiž do úvahy vtedy, keď má viesť k vyriešeniu otázky procesného postavenia subjektov zúčastňujúcich sa konania. Postup súdu prvého stupňa, ktorý nezodpovedal uvedenému ustanoveniu, mal v danej veci za následok, že ZDRUŽENIE bolo súdmi považované za vedľajšieho účastníka bez toho, aby bolo (právne účinným spôsobom) zisťované a zistené stanovisko odporcu k vstupu ZDRUŽENIA do konania.

Pokiaľ odvolací súd odmietol odvolanie ZDRUŽENIA ako podané neoprávnenou osobou z toho dôvodu, že nejde o prípad, v ktorom z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom (§ 201 veta druhá O.s.p.), možno s ním súhlasiť iba potiaľ, že skutočne nejde o taký prípad. To však v preskúmvanej veci nebolo možné považovať za zákonný predpoklad pre postup odvolacieho súdu, ktorý zvolil. S účinnosťou od 1. septembra 2003 ustanovenie § 201 O.s.p. „posilnilo“ postavenie vedľajšieho účastníka v tých prípadoch, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a (ním podporovaným) vedľajším účastníkom. V týchto prípadoch je právo podať odvolanie vedľajším účastníkom jeho samostatným procesným právom nezávislým od postoja, vôle a úkonov (hlavného) účastníka konania. Zmyslom takej procesnej úpravy je zabrániť tomu, aby vedľajší účastník čelil dôsledkom vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkom konania bez možnosti ovplyvniť výsledok konania aj podaním odvolania proti vôli účastníka konania, ktorého v konaní taký vedľajší účastník podporuje.

Ustanovenie § 201 veta druhá O.s.p. zdôrazňuje samostatnosť (nezávislosť na vôli a úkonoch niekoho iného) procesného oprávnenia vedľajšieho účastníka podať odvolanie v tých veciach, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Uvedené ustanovenie v spojení s § 93 O.s.p. nemožno však v žiadnom prípade vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania jeho vzťahu s účastníkom konania.

Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že legitímácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že odvolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená (porovnaj tiež uznesenie najvyššieho súdu z 30. apríla 2009 sp. zn. 1 Cdo 59/2009).

Pre rozhodnutie dovolacieho súdu v preskúmvanej veci bolo určujúce, že odvolací súd odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka z dôvodu, ktorý v danom prípade jednoznačne neprichádzal do úvahy.

Skutočnosť, že dôvod odmietnutia odvolania uvedený v napadnutom uznesení nebol ako procesný predpoklad tohto postupu odvolacieho súdu daný, vedie v dovolacom konaní k záveru, že postupom odvolacieho súdu bola ZDRUŽENIU odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Dovolací súd na tomto základe dospel k záveru, že dovolanie ZDRUŽENIA je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené. So zreteľom na to dovolaním napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

63.

ROZHODNUTIE

Pokiaľ výška peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd, neprekročila v určitej veci násobky minimálnej mzdy uvedené v § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu neprípustné, i keď smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v § 238 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. novembra 2012 sp. zn. 3 Cdo 302/2012)

Z odôvodnenia:

Okresný súd Prešov rozsudkom z 27. júna 2011 č.k. 17 C 98/2011-51 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť v lehote 3 dní žalobcovi 215,85 € s príslušenstvom (ktoré špecifikoval vo výroku svojho rozhodnutia) a vo zvyšku (663,98 € s príslušenstvom) žalobu zamietol. Zároveň podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. vyslovil, že je neplatná zmluvná podmienka uvedená v dodatku k zmluve o pripojení č. A a B. pod bodom 2.3. až 2.5. Súd prvého stupňa vychádzal z toho, že účastníci konania uzavreli 25. januára 2009 zmluvu, žalovaná svoj zmluvný záväzok nespĺnila, preto žalobca voči nej uplatnil právo na zmluvnú pokutu vo výške 663,88 €. Keďže žalovaná ani dodatočne dlžnú sumu nezaplatila, žalobca ukončil zmluvný vzťah. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd konštatoval, že predmetnou zmluvou bol medzi účastníkmi konania založený záväzkový právny vzťah, na ktorý treba aplikovať ustanovenie § 53 ods. 3 a 4 Občianskeho zákonníka týkajúce sa neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Za neprijateľnú podmienku v zmluve považoval ustanovenie dojednávajúce zmluvnú pokutu. Uviedol, že žalobca ponúka svoje služby spotrebiteľom prostredníctvom štandardných zmlúv, ktoré má vopred pripravené a v ktorých spotrebiteľ zmluvné podmienky nemôže ovplyvniť. Podmienky, za akých žalobca dohoduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách, poškodzujú spotrebiteľa. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. vo výroku rozsudku vyslovil, že takto stanovená zmluvná podmienka je neprijateľná, a preto neplatná. Žalobcovi priznal iba plnenie, predstavujúce nezaplatenú cenu služby spolu s úrokom z omeškania (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.) a vo zvyšku žalobu zamietol, keďže z neplatnej zmluvnej podmienky nevzniklo žalobcovi právo na zaplatenie zmluvnej pokuty a žalovanej povinnosť plniť. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil podľa § 142 ods. 2 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 26. júna 2012 sp. zn. 9 Co 60/2011 rozsudok súdu prvého stupňa v odvolaní napadnutej časti potvrdil; účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i jeho právnym posúdením veci a na zdôraznenie správnosti v ňom uvedených dôvodov poukázal na svoju rozhodovaciu prax v iných obdobných veciach, v ktorých už skôr dospel k názoru, že za neprijateľnú zmluvnú podmienku treba označiť také dojednanie o zmluvnej pokute, kde „neprimeranosť sankcie sa prejavuje osobitne v spojení s časovým aspektom, keďže spotrebiteľ je viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti na začiatku alebo na konci viazanosti“. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca s tým, že jeho opravný prostriedok je prípustný podľa § 238 ods. 3 O.s.p. Namietol, že v konaní došlo k procesnej vade konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. a že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesúhlasil s aplikáciou a vyvodením takých právnych záverov, ku ktorým dospeli oba súdy nižšieho stupňa vo svojich rozhodnutiach. Odmietol názor odvolacieho súdu o absolútnej neplatnosti všetkých zmluvných dojednaní žalobcu o zmluvnej pokute pre obdobné prípady. Žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť, prípadne ho spolu s ním potvrdeným výrokom rozsudku súdu prvého stupňa zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť.

Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

Dovolanie možno podať iba ak to výslovne pripúšťa zákon (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie nie je ďalším odvolaním a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Občiansky súdny poriadok upravuje dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno podať len proti právoplatným rozhodnutiam odvolacieho súdu výslovne uvedeným v zákone [viď § 238 O.s.p. (pokiaľ ide o rozsudok) a § 239 O.s.p. (pokiaľ ide o uznesenie)], alebo len v prípade výskytu zákonom osobitne vymenovaných závažných procesných väd (viď § 237 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Podľa § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Z hľadiska legislatívno-technického bol v § 238 O.s.p. zvolený taký spôsob vyjadrenia prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu, so zreteľom na ktorý je zrejmé, že ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. je [špeciálnym (v zmysle konkrétnejším)] ustanovením, ktorého aplikácia má v zmysle právneho princípu „lex specialis derogat legi generali“ prednosť pred (všeobecnejšími) ustanoveniami § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky tento vzájomný vzťah uvedených ustanovení zákona už vyjadril vo viacerých rozhodnutiach (viď napríklad rozhodnutie z 26. januára 2006 sp. zn. 3 Cdo 234/2005, z 18. apríla 2006 sp. zn. 3 Cdo 62/2006, z 25. mája 2006 sp. zn. 3 Cdo 96/2006, zo 17. januára 2008 sp. zn. 3 Cdo 210/2007, z 22. februára 2012 sp. zn. 7 Cdo 53/2011, ale tiež zo 17. júna 2008 sp. zn. 4 Obdo 19/2007), v ktorých uviedol, že zámer sledovaný zákonodarcom a vyjadrený v zákone tým, že v niektorých prípadoch vylúčil možnosť preskúmania niektorých rozsudkov v dovolacom konaní, nemôže zmeniť alebo zmať odvolací súd tým, že vysloví prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O.s.p. proti rozsudkom, ktoré zákon zahrnul medzi rozhodnutia, ktoré nemajú byť preskúmané v dovolacom konaní a kde z tohto dôvodu výslovne vylúčil prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Ak odvolací súd vo veci, v ktorej priamo zákon vylučuje prípustnosť dovolania (§ 238 ods. 4 a 5 O.s.p.) vysloví, že dovolanie je prípustné (§ 238 ods. 3 O.s.p.), dovolací súd vychádza z toho, že prípustnosť dovolania nie je daná. S týmto právnym názorom sa stotožnila aj odborná právnická literatúra (porovnaj napr. Krajčo, J. a spol.: Občiansky súdny poriadok, I. diel komentár, Eurounion, 2010, str. 950, tiež Ficová, S. a spol.: Občiansky súdny poriadok, 1. vydanie komentár, C. H. Beck, 2009, str. 678). Napokon, Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku zo 14. decembra 2006 sp. zn. 3 Cdo 246/2006, ktorý bol uverejnený v časopise Zo súdnej praxe pod č. 6/2007, uviedol, že: 1. v prípade, na ktorý dopadá ustanovenie § 238 ods. 4 a 5 Občianskeho súdneho poriadku je zo zákona vylúčená prípustnosť dovolania, i keby smerovalo proti rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku, 2. ak odvolací súd rozhodol o nároku na deliteľné plnenie, došlo k rozštiepeniu uplatneného práva na dve samostatné práva so samostatným skutkovým základom; prípustnosť dovolania treba posudzovať voči jednotlivým rozštiepeným nárokom samostatne.

Vychádzajúc z takto vymedzeného vzájomného vzťahu ustanovení § 238 ods. 5 O.s.p. a § 238 ods. 3 O.s.p. dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že pokiaľ zámer sledovaný zákonom (vylúčiť možnosť preskúmania niektorých rozsudkov uvedených v § 238 ods. 4 a 5 O.s.p.) nemôže zmeniť alebo zmať odvolací súd výrokom o pripustení dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p., nemôže ten istý zámer zákona

zmeniť alebo zmať súd prvého stupňa výrokom o neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. a odvolací súd výrokom, ktorým tento výrok prvostupňového rozsudku potvrdí.

Dovolačný súd zastáva názor, že pokiaľ by zámerom zákonodarcu bolo, aby dovolanie bolo – bez ohľadu na výšku peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd – prípustné proti každému rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúcemu rozsudok, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p., bolo by to v ustanovení § 238 O.s.p. vyjadrené. Zákonodarcu ale zrejme tento zámer nemal. Naopak, pri novelizácii Občianskeho súdneho poriadku zákonom č. 575/2009 Z.z. zaradil príslušné ustanovenie o neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. do § 238 ods. 3 O.s.p. Tým dal v ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. na roveň (na významovo rovnakú horizontálnu úroveň) oba tam uvedené prípady potvrdzujúcich rozsudkov odvolacieho súdu, t. j. a/ rozsudok, vo výroku ktorého bola vyslovená prípustnosť dovolania, b/ rozsudok, potvrdzujúci výrok prvostupňového súdu o neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá sa vzťahuje na prípustnosť dovolania proti rozsudkom uvedeným pod a/, možno preto primerane aplikovať na prípustnosť dovolania proti rozsudkom uvedeným pod b/.

Na podklade vyššie uvedeného dovolací súd uzatvára, že pokiaľ výška peňažného plnenia, o ktorom rozhodoval odvolací súd, neprekročila v určitej veci násobky minimálnej mzdy uvedenej v § 238 ods. 5 O.s.p., je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu neprípustné, i keď smeruje proti

- a) zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo
- b) rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo
- c) potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého bolo vyslovené, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.), alebo
- d) rozsudku odvolacieho súdu potvrdzujúcemu rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade bola žaloba podaná 29. novembra 2010. Výšku minimálnej mzdy v deň podania žaloby určoval § 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 441/2009 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy. Podľa tohto nariadenia vlády predstavovala minimálnu mzdu za rok 2010 suma 307,70 €; jej trojnásobok je 923,10 €.

Žalobca sa v tomto konaní domáhal zaplata 879,73 €. Súd prvého stupňa mu priznal 215,85 € a žalobu vo zvyšku (663,98 €) zamietol. Žalobca podal odvolanie v zamietajúcej časti; odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti potvrdil. Odvolací súd teda rozhodol o peňažnom plnení 663,98 €. Dovolanie žalobcu v dôsledku toho smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcim trojnásobok minimálnej mzdy (663,98 € < 923,10 €). Prípustnosť dovolania žalobcu je s prihliadnutím na to vylúčená priamo zo zákona ustanovením § 238 ods. 5 O.s.p.

Dovolanie žalobcu by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, iba ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávne postupy súdov nižších stupňov sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či dovolateľovi bola v konaní odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania.

Podľa názoru dovolateľa vada v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. spočíva v zmätočnosti (nepreskúmateľnosti) odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu pri posudzovaní charakteru a účelu inštitútu zmluvnej pokuty. K tejto argumentácii žalobcu dovolací súd uvádza, že na posúdenie prípustnosti dovolania – aj z aspektov § 237 písm. f/ O.s.p. – je zásadne príslušný dovolací súd (viď IV. ÚS 238/07). Nepreskúmateľnosť rozhodnutia je ale judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považovaná (iba) za tzv. inú vadu konania (ô 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Túto judikatúru považuje dovolací súd za naďalej opodstatnenú a nemá dôvod odkloniť sa od nej. Dovolačný súd konštatuje, že predmetná námietka dovolateľa sa týka takej okolnosti (nepreskúmateľnosti rozhodnutia), ktorú možno, pokiaľ

je vôbec daná, považovať iba za relevantný dovolací dôvod (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) uplatniteľný v procesne prípustnom dovolaní, nie však za procesnú vadu konania zakladajúcu prípustnosť dovolania.

Žalobca v dovolaní vyslovil aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011).

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci je dovolanie žalobcu procesne neprípustné. Vzhľadom na to toto dovolanie odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

64.

ROZHODNUTIE

Oprávnenie vedľajšieho účastníka podať odvolanie skúma odvolací súd nielen podľa § 201 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku, ale aj podľa § 93 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. februára 2013 sp. zn. 6 Cdo 272/2012)

Z odôvodnenia:

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením odmietol odvolanie vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Bardejov z 10. júna 2011 č.k. 3 C 50/2011-53, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 756,12 € s príslušenstvom a náhradou trov (ktoré odvolací súd špecifikoval vo výroku svojho rozhodnutia). Odmietnutie odvolania odôvodnil tým, že vedľajší účastník nebol oprávnenou osobou na podanie odvolania, lebo v konaní boli uplatnené nároky zo spotrebiteľskej zmluvy o poskytovaní služieb z verejnej telekomunikačnej siete podľa zákona č. 610/2003 Z.z. o elektronických komunikáciách, z ktorého nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a žalovaným. Vyslovil názor, že možnosti vedľajšieho účastníka podať odvolanie sú limitované ustanovením § 201 O.s.p. len na prípady, keď z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie vedľajší účastník. Žiadal, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietal, že odmietnutím odvolania mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Poukazoval na to, že odvolací súd nesprávne aplikoval na daný prípad § 201 O.s.p. a správne mal vychádzať z § 93 ods. 4 O.s.p.

Žalobkyňa vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhla tento mimoriadny opravný prostriedok ako neopodstatnený zamietnuť. Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na jeho podanie, preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Prípustnosť v danej veci podaného dovolania z týchto ustanovení nevyplýva, lebo je ním napadnuté uznesenie, ktoré nevykazuje znaky uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.

Vzhľadom na vyššie uvedené by prípustnosť podaného dovolania prichádzala do úvahy v prípade, že v konaní na súdoch nižších stupňov došlo k procesnej vade vymenovanej v § 237 O.p. Existenciu väd konania uvedených v § 237 O.s.p. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolateľ netvrdil a procesné vady tejto povahy nevyšli v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

V dovolaní sa namieta vada konania uvedená v § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). Takýmto procesným právom účastníka je i to, aby rozhodnutie súdu prvého stupňa, s ktorým nesúhlasí, bolo na základe jeho odvolania preskúmané odvolacím súdom. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím môže byť aj uznesenie o odmietnutí odvolania z dôvodu, že bolo podané neoprávnenou osobou, ak záver odvolacieho súdu o tejto otázke nie je správny.

Vzhľadom na to, že v zmysle § 93 ods. 4 veta prvá O.s.p. v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník, môže dôjsť postupom súdu k odňatiu možnosti konať pred súdom aj vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi. Vedľajší účastník má v rozsahu legitímácie účastníka tiež právo podať odvolanie alebo dovolanie, a to buď vedľa účastníka, ktorého podporuje, alebo sám. Pokiaľ sa jeho úkony dostanú do rozporu s

úkonmi účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností. V prípadoch, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže vedľajší účastník bez ďalšieho (t.j. bez ohľadu na postoj účastníka, na strane ktorého vystupuje) podať odvolanie (§ 201 veta druhá O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd nepovažoval vedľajšieho účastníka za osobu oprávnenú podať odvolanie z dôvodu, že z právneho predpisu nevyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a žalovaným. Oprávnenosť vedľajšieho účastníka podať odvolanie posudzoval podľa § 201 veta druhá O.s.p. interpretujúc toto ustanovenie tak, že vedľajší účastník môže podať odvolanie len v prípadoch, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Takýto výklad uvedeného ustanovenia nie je správny.

Podľa § 201 O.s.p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Zmyslom citovaného ustanovenia § 201 veta druhá O.s.p. je zaručiť vedľajšiemu účastníkovi procesné právo podať odvolanie bez ohľadu na postoj účastníka na strane, ktorého vystupuje, teda aj proti jeho vôli, ak ide o prípad, kedy z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Napriek použitému slovu „aj“ v texte tejto právnej normy ju však nemožno interpretovať tak, že len v prípadoch v nej uvedených je vedľajší účastník oprávnený podať odvolanie. Výkladové pravidlo a contrario, ktoré by takýto záver pripúšťalo, pri tomto ustanovení nemožno použiť. Súčasťou Občianskeho súdneho poriadku je aj ustanovenie § 93 ods. 4 O.s.p., v zmysle ktorého, vedľajší účastník má v rozsahu legitímácie účastníka tiež právo podať odvolanie alebo dovolanie, a to buď vedľa účastníka, ktorého podporuje, alebo sám.

Pretože v preskúmvanej veci sa odvolací súd v dôsledku nesprávnej interpretácie § 201 veta druhá O.s.p. nezaoberal splnením podmienok oprávňujúcich vedľajšieho účastníka v zmysle § 93 ods. 4 O.s.p. podať odvolanie, je jeho rozhodnutie predčasné, a teda nesprávne. Nesprávnym odmietnutím odvolania odňal vedľajšiemu účastníkovi možnosť konať pred súdom. V konaní pred odvolacím súdom tak došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. So zreteľom na túto vadu dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).

65.

ROZHODNUTIE

Zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. neprichádza do úvahy pred rozhodnutím exekučného súdu o poverení súdneho exekútora vykonaním exekúcie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. novembra 2012 sp. zn. 7 Cdo 57/2012)

Z odôvodnenia:

Rozsudkom rozhodcovského súdu z 30. júla 2010 sp. zn. W. (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) bola povinnému uložená povinnosť zaplatiť oprávnenej istinu vo výške 709,67 € s príslušenstvom a náhradu trov rozhodcovského konania.

Oprávnená 15. októbra 2010 podala súdnej exekútorke návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie plnenia z rozhodcovského rozsudku. Súdna exekútorka 26. októbra 2010 požiadala Okresný súd Kežmarok o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Kežmarok uznesením z 24. októbra 2011 č.k. 8 Er 1139/2010-12 exekučné konanie zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov exekučného konania. Exekúciu zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“) s odôvodnením, že v danom prípade by uznanie a výkon rozhodcovského rozsudku bolo v rozpore s právnymi predpismi na ochranu spotrebiteľa. Poukázal na to, že účastníci uzavreli spotrebiteľskú zmluvu, súčasťou ktorej je rozhodcovská doložka majúca povahu neprijateľnej zmluvnej podmienky, priečiacej sa dobrým mravom. Nebola totiž spotrebiteľom osobitne vyjednaná a núti ho podrobiť sa rozhodcovskému konaniu. Uzavrel, že spotrebiteľ nie je touto (neplatnou) zmluvnou podmienkou viazaný. O trovách exekučného konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávnenej a súdnej exekútorke (vo výroku o trovách exekúcie) uznesením z 15. decembra 2011 sp. zn. 7 CoE 102/2011 odvolanie súdnej exekútorke odmietol (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a oprávnenej, povinnému a súdnej exekútorke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Stotožnil sa so záverom prvostupňového súdu, že medzi oprávnenu a povinným bola uzatvorená spotrebiteľská zmluva, ktorá obsahuje aj rozhodcovskú doložku – neprijateľnú (neplatnú) zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. V dôsledku toho v danom prípade chýba predpoklad uskutočnenia exekúcie – vykonateľný exekučný titul. Odvolací súd konštatoval, že k zastaveniu exekúcie môže dôjsť i bez vydania poverenia na vykonanie exekúcie. Samotný zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) totiž nie vždy vyžaduje, aby pred rozhodnutím o zastavení exekučného konania bolo rozhodnuté o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku). Ak teda § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. umožňuje zastaviť exekučné konanie bez toho, aby sa predtým rozhodlo o žiadosti o udelenie poverenia, absencia takéhoto rozhodnutia nie je dôvodom na zrušenie uznesenia o zastavení exekučného konania. Navyše, v prípade zamietnutia žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie by sa exekučné konanie zastavilo, nie podľa § 45 ods. 2 citovaného zákona, ale podľa § 44 ods. 3 Exekučného poriadku. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti potvrdzujúcej časti uvedeného uznesenia odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie buď zmenil tak, že poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie v zmysle podanej žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, alebo zrušil spolu s rozhodnutím súdu prvého stupňa a vec vrátil na ďalšie konanie. Uviedla, že prípustnosť dovolania zakladá skutočnosť, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). Podľa nej súdy rozhodli o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania (§ 237 písm. e/ O.s.p.) a v konaní jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Tvrdila, že rozhodcovský rozsudok tvorí prekážku veci právoplatne rozhodnutej a súdom neprináleží, aby z úradnej povinnosti bez návrhu na začatie konania rozhodovali o (ne)prijateľnosti rozhodcovskej doložky. Možnosť konať pred súdom jej bola odňatá nesprávnym zastavením exekúcie, čím jej bolo odopreté právo na exekúciu na podklade vykonateľného rozhodcovského rozsudku. Namietala, že v konaní došlo k tzv. inej vade konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; napadnutý rozsudok spočíva tiež na nesprávnom právnom posúdení veci. Trvala

na tom, že rozhodcovská doložka bola dojednaná v súlade s právnymi predpismi platnými v čase uzavretia zmluvy.

Povinný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.), či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci je dovoláním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie, sú vymenované v § 239 ods. 1 O.s.p. Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadla oprávnená dovolaním, nemá znaky žiadneho z uvedených uznesení. Dovolanie oprávnenej preto podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak v konaní došlo k niektorej zo závažných procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až c/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla ani v dovolacom konaní najavo. Preto prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z týchto ustanovení.

1. Oprávnená namieta, že v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo (§ 237 písm. d/ O.s.p.). So zreteľom na toto tvrdenie dovolací súd osobitne skúmal, či v konaní došlo k takejto procesnej vade konania.

Doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný (§ 159 ods. 1 O.s.p.). Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku (§ 167 ods. 2 O.s.p.).

Prekážka rozsúdenej veci („res iudicata“) patrí k procesným podmienkam konania a jej zistenie musí viesť vždy k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb.

V danom prípade súdy rozhodli v štádiu exekučného konania, v ktorom súd posudzuje splnenie procesných predpokladov, za ktorých sa súdnemu exekútorovi udeľuje poverenie na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku). Zo spisu nevyplýva, že by o rovnakej žiadosti toho istého súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie totožnej exekúcie a týkajúcej sa rovnakých účastníkov bolo už prv rozhodnuté. Z toho možno vyvodiť záver, že uvedená námietka oprávnenej nie je opodstatnená.

Oprávnená zrejme dostatočne nerozlišuje „vec“, o ktorú išlo vo vyššie uvedenom rozhodcovskom konaní a „vec“, o ktorú ide v preskúmvanom exekučnom konaní. Prehliada tiež, že ak by bola jej námietka o existencii tejto procesnej vady skutočne opodstatnená, viedlo by to k zastaveniu exekučného konania pre existenciu spomenutej prekážky.

2. Oprávnená v dovolaní tvrdí aj to, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. e/ O.s.p. Jej existenciu vyvodzuje zo skutočnosti, že súdy rozhodli o neprijateľnosti rozhodcovskej doložky bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania.

Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. dopadá na prípady, kedy súd prejednal a meritórne rozhodol vec, hoci nebola splnená jedna z procesných podmienok konania – nebol podaný (žiadny) návrh na začatie konania v takej veci, ktorá bez návrhu nemôže začať. O prípad neexistencie návrhu na začatie konania ale ide len vtedy, ak chýba návrh ako procesný úkon, ktorým sa začína konanie. V predmetnom exekučnom konaní nejde o prípad, že by exekučný súd konal a rozhodoval bez toho, aby bol podaný návrh na začatie konania.

Podľa § 36 ods. 1 Exekučného poriadku exekučné konanie sa začína na návrh.

Obsah spisu potvrdzuje, že oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie (č.l. 2). Preto jej dovolacia námietka, že v konaní došlo k procesnej vade konania podľa § 237 písm. e/ O.s.p. nemá žiadne

opodstatnenie. Dovolací súd dodáva, že v začatom exekučnom konaní sa exekučný súd otázkou, či exekučný titul je alebo nie je vymáhateľný, zaoberá aj bez návrhu.

3. Dovolateľka napokon tvrdí, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi konania odníme možnosť konať pred ním a uplatňovať (realizovať) jeho procesné oprávnenia priznané mu právnymi predpismi za účelom zabezpečenia účinnej ochrany práv a oprávnených záujmov.

V danom prípade oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie a súdna exekútorka požiadala súd, aby ju poveril vykonaním navrhovanej exekúcie. Zákonu zodpovedajúcim postupom súdu v danej procesnej situácii v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku bolo 1/ preskúmanie žiadosti, súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, 2/ preskúmanie návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu a 3/ rozhodnutie o žiadosti súdnej exekútorky vychádzajúce z výsledkov uskutočneného preskúmania. Uvedené ustanovenie predpokladá, že ak exekučný súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, poverí súdneho exekútora vykonaním exekúcie alebo v opačnom prípade zamietne žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

V preskúmvanej veci ale exekučný súd takto nepostupoval a bez rozhodnutia o žiadosti súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie exekučné konanie zastavil podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z., odvolací súd jeho postup považoval za správny a odvolaním napadnuté uznesenie o zastavení exekučného konania potvrdil. Týmto postupom súdov bola podľa názoru dovolacieho súdu oprávnenej odňatá možnosť realizovať tie procesné oprávnenia, ktoré zodpovedajú štádiu exekučného konania, do ktorého sa toto konanie dostalo na základe procesných úkonov oprávnenej a súdnej exekútorky.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví a/ z dôvodov uvedených v osobitnom predpise, b/ ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a/ a b/ alebo c/ ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b/ alebo c/.

Citované ustanovenie § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. (týkajúce sa prípadov zastavenia výkonu rozhodnutia alebo exekučného konania iba na návrh) v konaní o výkon rozhodnutia dopadá na procesnú situáciu, ktorej predchádzalo nariadenie výkonu rozhodcovského rozsudku (v ktorej už bol výkon rozhodnutia nariadený uznesením súdu, pozri znenie „proti ktorému bol nariadený výkon“). Z toho, že citované ustanovenie inak nerobí rozdiely medzi konaním o výkon rozhodnutia a exekúciou vykonávanou podľa Exekučného poriadku, možno dospieť k záveru, že aj s dopadom na exekučné konanie sa toto ustanovenie vzťahuje na procesnú situáciu, v ktorej exekučné konanie po podaní návrhu na vykonanie exekúcie pokročilo ďalej do štádia, v ktorom už bolo rozhodnuté o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Zo znenia ustanovenia § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. možno vyvodit', že sa týka rovnakej procesnej situácie, odlišnosťou je, že so zreteľom na podstatu dôvodov uvedených v tomto ustanovení súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastavuje výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu.

Z vyššie uvedeného potom vyplýva záver, že zastavenie exekučného konania podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. neprichádza do úvahy pred rozhodnutím exekučného súdu o poverení súdneho exekútora vykonaním exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku).

Zo spisu vyplýva, že v danom prípade súdy nižších stupňov neprípustne „preskočili“ postup podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a že exekučné konanie zastavili podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z. v procesnej situácii, v ktorej pre takýto postup neboli dané procesné predpoklady. Pokiaľ súd prvého stupňa dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok nie je vykonateľným exekučným titulom (správnosť tohto záveru nebola v dovolacom konaní posudzovaná), mal žiadosť súdnej exekútorky o udelenie poverenia na vykonanie

exekúcie zamietnuť (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku) a nie konanie zastaviť podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z.z.

So zreteľom na uvedený nesprávny postup súdov nižších stupňov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v danej veci došlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., ktorá zakladá nielen prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, ale tiež jeho dôvodnosť.

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. zrušil dovolací súd rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

66.

ROZHODNUTIE

Právo vedľajšieho účastníka, ktorý má samostatné právo podať odvolanie v zmysle § 201 vety druhej Občianskeho súdneho poriadku, nie je limitované odvolacou lehotou hlavného účastníka. Takémuto vedľajšiemu účastníkovi začína plynúť odvolacia lehota v zmysle § 204 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku po doručení rozhodnutia súdu prvého stupňa.

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. marca 2013 sp. zn. 7 Cdo 84/2012)

Z odôvodnenia:

Žalobkyňa sa v konaní domáhala uloženia povinnosti žalovanému nahradiť jej škodu na veciach 132,78 €, ušlý zárobok 6 240,66 €, liečebné náklady za kúpele a parkovné v nemocnici 72,79 €, náklady právneho zastúpenia v trestnom konaní 2 217,69 €, náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia 3 399,05 € spolu s trovami konania v dôsledku dopravnej nehody vzniknutej prevádzkou motorového vozidla, ktoré viedol žalovaný (Okresný súd Žilina ho rozsudkom zo 16. septembra 2009 sp. zn. 1 T 114/2003 uznal vinným z trestného činu ublíženia na zdraví).

Okresný súd Žilina uznesením z 19. januára 2012 č.k. 18 C 249/2010-136 nariadil znalecké dokazovanie z odboru zdravotníctva (odvetvia traumatológie) a ustanovenému znalcovi zadal konkrétne úlohy; žalobkyni a žalovanému uložil povinnosť zložiť preddavky na trovy znaleckého dokazovania každému po 210 € v troch splátkach. Rozhodnutie bolo doručené aj vedľajšej účastníčke na žalovanej strane (ďalej len „vedľajšia účastníčka“).

Výroky o povinnosti zložiť preddavky na trovy znaleckého dokazovania napadli odvolaním žalobkyňa a vedľajšia účastníčka.

Na odvolanie vedľajšej účastníčky Krajský súd v Žiline uznesením z 29. februára 2012 sp. zn. 9 Co 75/2012 toto odvolanie odmietol ako oneskorene podané (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) a žiadnemu z účastníkov náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že vychádzajúc z § 204 ods. 1 vety prvej O.s.p. a § 93 ods. 1, 4 O.s.p. dospel k názoru, že vedľajšia účastníčka môže podať odvolanie, iba ak toto právo má účastník na strane ktorého vystupuje, odvolacia lehota vedľajšej účastníčky je však limitovaná odvolacou lehotou hlavného účastníka konania. V danej veci žalovanému zákonná lehota na podanie odvolania uplynula 14. februára 2012, vedľajšia účastníčka podal odvolanie na súde až 15. februára 2012, jej odvolanie bolo preto podané oneskorene a odvolací súd ho musel odmietnuť (§ 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p.). O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala vedľajšia účastníčka dovolanie s odôvodnením, že jej súd odňal možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo odmietol jej odvolanie ako oneskorene podané, hoci predpoklady pre tento postup neboli dané. Zdôraznila, že vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti aké má účastník konania, je oprávnený vykonávať vo svojom mene všetky procesné úkony s výnimkou tých, ktoré znamenajú dispozíciu s konaním, s predmetom konania a tých, ktoré vykonáva len sám účastník. Oprávnenie podať odvolanie má vedľajší účastník vtedy, ak takéto právo prináleží aj účastníkovi, na strane ktorého vystupuje. Žalovaný ako účastník konania mal právo podať odvolanie proti rozhodnutiu, ktorým mu súd uložil povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, preto toto právo má aj vedľajšia účastníčka, a to v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia vedľajšej účastníčke. Odvolaciu lehotu nemožno vedľajšej účastníčke skrátiť.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla tento opravný prostriedok vedľajšej účastníčky odmietnuť ako procesne neprípustný. Stotožnila sa s názorom odvolacieho súdu, že odvolacia lehota vedľajšej účastníčke je limitovaná odvolacou lehotou účastníka konania na strane ktorého vedľajšia účastníčka vystupuje.

Žalovaný sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas vedľajšia účastníčka (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá spĺňa podmienku o povinnom zastúpení (§ 241 ods.

1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najprv, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie v danom prípade smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo odvolanie vedľajšie účastníčky odmietnuté ako oneskorene podané. Prípustnosť tohto dovolania z § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nevyplýva, lebo napadnuté uznesenie nevykazuje znaky uvedené v týchto ustanoveniach.

Dovolanie podané v danej veci by mohlo byť prípustné, ak v konaní došlo k niektorej z vád, ktoré sú taxatívne vymenované v § 237 O.s.p. Vady konania uvedené v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. vedľajšia účastníčka nenamietala a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť jej dovolania preto nevyplýva ani z týchto ustanovení.

V dovolaní sa namieta, že postupom odvolacieho súdu bola vedľajšej účastníčke odňatá možnosť pred súdom konať. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa §237 písm. f/ O.s.p., je nesprávny procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O prípad odňatia možnosti odvolateľa pred súdom konať ide tiež vtedy, keď odvolací súd odmietne jeho odvolanie, i keď neboli splnené procesné predpoklady pre tento postup (viď napr. R 23/1994).

So zreteľom na to dovolací súd kúmal, či odmietnutie odvolania vedľajšej účastníčky odvolacím súdom (ne)vykazuje znaky procesného postupu odnímajúceho možnosť pred súdom konať.

Ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je (§ 93 ods. 1 O.s.p.). V konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností (§ 93 ods. 4 O.s.p.).

Vo všeobecnosti platí, že vedľajší účastník má rovnaké práva a povinnosti ako účastník konania (§ 93 ods. 4 O.s.p.), teda má v zásade právo podať aj odvolanie (či dovolanie). Uvedená procesná legitímácia je však obmedzená účastníkom, na strane ktorého vedľajší účastník vystupuje (ďalej len „hlavný účastník“). Oprávnenie podať odvolanie prináleží vedľajšiemu účastníkovi iba vtedy, ak toto oprávnenie má aj hlavný účastník. V prípade, že hlavný účastník nemá procesnú legitímáciu na podanie odvolania, nemôže ju mať ani vedľajší účastník. V opačnom prípade by sa vedľajšiemu účastníkovi priznávalo viac procesných práv, než má sám účastník konania. Vedľajší účastník môže podať odvolanie aj vtedy, ak ho podal hlavný účastník. Ak podá odvolanie len vedľajší účastník, musí s týmto úkonom súhlasiť hlavný účastník. V prípade, že hlavný účastník odmietne dať súhlas k podaniu odvolania vedľajšieho účastníka, považuje sa úkon vedľajšieho účastníka za neúčinný.

Podľa § 201 ods. 1 O.s.p., účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník. Podľa § 204 ods. 1 veta prvá O.s.p. sa odvolanie podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

V zmysle ustanovenia § 201 vety druhej Občianskeho súdneho poriadku je právna legitímácia podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa vedľajším účastníkom viazaná na jediný predpoklad, ktorou je skutočnosť, že odvolanie sa podáva vo veci, v ktorej z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Ustanovenie § 201 ods. 1 O.s.p. nedopadá na iné prípady vedľajšieho účastníctva.

Z obsahu spisu vyplýva, že spoločnosť A. vstúpila do konania ako vedľajšia účastníčka už v konaní pred súdom prvého stupňa a toto účastníctvo v konaní odvodzovala od poistnej zmluvy č. X o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorú mala uzavrieť so žalovaným. Predmetom sporu je náhrada škody (§ 420 a násl. a § 427 a násl. Občianskeho zákonníka), ktorú mal spôsobiť žalovaný ako vodič motorového vozidla žalovanej ako chodkyni 12. decembra 2002 v Žiline.

Žalovaný zodpovedajúci za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je poisteným podľa zákona č. 381/2001 Z. z. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom

---

poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase vzniku poisťovnej udalosti a v zmysle § 4 ods. 2 tohto zákona má právo, aby vedľajšia účastníčka (poisťovňa) za neho nahradila uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na a/ zdraví a nákladov pri usmrtení, b/ škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí, c/ účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov a d/ ušlý zisk. To znamená, že takto prezumovaný právny rámec vymedzený žalobou i stanoviskom vedľajšej účastníčky preukazuje splnenie podmienky v zmysle § 201 vety druhej O.s.p. o existencii právneho predpisu, z ktorého v danom prípade vyplýva určitý (konkrétny) spôsob vyrovnania vzťahu medzi žalovaným a vedľajšou účastníčkou.

Vedľajšia účastníčka v tomto konaní je preto v zmysle § 201 vety druhej O.s.p. osobou oprávnenou podať odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa.

Dovolací súd zastáva názor, že právo vedľajšieho účastníka podať odvolanie v zmysle § 201 veta druhá O.s.p. nie je limitované odvolacou lehotou, ktorá patrí hlavnému účastníkovi. Takémuto vedľajšiemu účastníkovi začína plynúť celá odvolacia lehota v zmysle § 204 ods. 1 O.s.p. po doručení rozhodnutia súdu prvého stupňa. Ustanovenie § 201 veta druhá O.s.p. totiž zvyrazňuje autonómiu (nezávislosť na vôli a úkonoch niekoho iného) procesného oprávnenia vedľajšieho účastníka podať odvolanie v tých veciach, v ktorých z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom. Toto ustanovenie nemožno v žiadnom prípade vykladať tak, že vedľajší účastník má právo podať odvolanie iba vtedy, ak ešte neuplynula lehota na podanie odvolania hlavnému účastníkovi.

Zistenie, že dôvod odmietnutia odvolania odvolacím súdom nebol daný, vedie v dovolacom konaní k záveru, že postupom odvolacieho súdu bola vedľajšej účastníčke odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Vzhľadom na to je toto dovolanie nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené.

Z vyššie uvedených dôvodov dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 O.s.p.).